opałta pocztowa niszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראשען | היינט 10 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

№ 197	לאדז, דינסטאג, כ"א מנחם אב תרצ"ב	צענטער יאהרגאנג	Łódź, Wtorek 23 sierpnia 1932 r.	№ 197

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

5 טויט-אורטיילען אויף היטלעריסטען

דאס געריכט איז בויטען האט פערמשפט צום טויט 5 היטלעריסטישע באנדיטען פאר ערמארדען אן ארבייטער. — היטלעריסטען דעמאלירען

דאס געריכט אין ס'קומט צו ערנסטע אונרוהען

פאגראם אויף יודען אין בויטען

בויטען, 22 (ספ. טעל.)

דאס געריכט אין בויטען האט היינט נאכ-מיטאג ארויסגעטראגען דעם אורטייל געגען 9 היטלעריסטען, וועלכע האבען אנטיילגענומען אין ערמארדען דעם ארבייטער פיעצוכא. דאס געריכט האט פערמשפט צום טויט די היטלעריסטען קאטליש, מילער, וואלניק, גראמפנער און לאכמאן פאר ער-מארדען אויפ'ן פאליטישען באדען. האפפע איז פערמשפט געווארען אויף 2 יאהר טורמע. די איבריגע 3 אנגעקלאגטע זיינען פרייגעשפראכען געווארען.

בערלין, 22 (ספ. טעל.)

נאכ'ן פערעפענטליכען דעם טויט-אורטייל אין בויטען איז אין געריכטס-בנין און אויך אין דער גאס געקומען צו שטורמישע אוואנטורעס, וועלכע זיינען ארויסגערופען געווארען דורך די היטלעריסטען. די פערזאמעלטע היטלעריסטען זיינען ארויס פון געריכט מיט אויסרופען „הייל היטלער".

דער היטלערישער אנפיהרער לייטענאנט הייגעס, וועלכער איז אנוועזענד געווען בעת'ן פראצעס האט אויסגעשריגען „דער דאזיגער אורטייל איז א סיגנאל, וואס וועט אויפרודערען דייטשלאנד". נאכדעם ווי די היטלעריסטען זיינען ארויסגעשטויסען געווארען פון געריכטס-בנין האבען זיי פארמירט א דעמאנסטראציע, בראש פון וועלכער ס'זיינען געגאנגען די שטורם - אפטיילונגען, וואס זיינען געקומען פון ברעסלוי. די פאליציי האט מיט געוועהר אין האנד בעהערשט די לאגע.

בערלין, 22 (ספ. טעל.)

אין בויטען זיינען נאכ'ן אורטייל אויסגעבראכען שטארקע אונרוהען. דער בנין פון געריכט איז ארומגערינגעלט געווארען דורך די היטלעריסטען, וועלכע האבען זיך אהין אריינגעריסען און דעמאלירט דאס געריכט. אין א רייה געוועלבער זיינען אויסגעהאקט געווארען די שויבען. ס'איז געקומען צו א שיסעריי.

בערלין, 22 (ספ. טעל.)

היינטער גלייוויץ איז פארגעקומען א באמבען-אנפאל אויף א הויז וואס געהער צו א מיטגליד פון דער צענטער-ריכטונג, דער אויפרייס האט געמאכט גרויסע שאדענס.

בויטען, 22 (ספ. טעל.)

די היטלעריסטען האבען פאגראמירט אלע יודישע געשעפטען. די יודישע דורכגעהער זיינען צושלאגען געווארען, ס'זענען פערהאן צעהנדליגער צובלוטיגטע יודען.

די היטלעריסטען האבען אויך דעמאלירט די רעדאקציע פון דער סאציאליסטישער צייטונג.

דער „אנגריף" ווארענט די רעגירונג נישט אויסצופיהרען דעם אורטייל, די דעמאקראטישע צייטונגען שרייבען אבער, אז די רעגירונג וועט זיך נישט רעכענען מיטן המון און היטען דעם אנ-זעהען פון געריכט.

זאל פילהארמאניע
נארוטאוויטש 20 .:. 20 נארוטאוויטש

היינט, דינסטאג | היינט, דינסטאג

אלע ליבהאבער פון יודישער נגינה וועלען קומען

היינט, דינסטאג, דעם 23-טען אויגוסט, 9 אווענד

צום גראנדיעזען יודישען

פאלקס-קאנצערט

איינציגע פרוי אין דער וועלט אלס חזנ'טע

פאני רובינא

וועלכע האט זיך בעריהמט געמאכט אין ענגלאנד, זיד-אפריקע, פראנקרייך און אין בעלגיען מיט איהרע חזנ'ישע געזאנגען, וועט צום ערשטען מאל אין לאדז אויספיהרען א גלענצענדען פראגראם, וואס וועט בעשטעהן פון:

I. חזנ'יש
1) ובניחה יאמר
2) אלוהי נשמה
3) קדשינו
4) חזנ'ישע פאפורי

פאלקס-לידער
1) נייע קשיות
2) אברהם
3) לייבקע
4) דאס יודישע ליד
5) שמע ישראל

ראמאנסען
1) דאס ליד איז אויס.
2) שענק מיר נאט גליקעלע.
3) גרוסט מיין בעשערטען

מיט בעגלייטונג פון סימפאנישען ארקעסטער.

פאנטאזיע פון יודישע רעליגיעזע פאלקס-געזאנגען

אויסגעפיהרט דורכ'ן

לאדזער סימפאנישען ארקעסטער

אונטער דער לייטונג פון דיריגענט **הערץ רוביז.**

בילעטען צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע.

מלוכה=קרעדיטען פאר׳ן סוחרטום

מיט דעם פערנעהמט זיך איצט דאס האנדעלס=מיניסטעריום

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט)

דער קאָמיטעט ביים האַנדעלס-און אינדוסטריע מיניסטעריום וואָס פערנעהמט זיך מיט ענינים פון האַנדעל פערנעהמט זיך לעצטענס מיט דער פראַגע פון צוטיילען די סוחרים קורצטערמינירטע קרעדיט.

מיט דער פראַגע האָט זיך אויך פעראינטערעסירט דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום, וועלכע האָט פאָרגעלעגט דעם דערמאָהנטען קאָמיטעט אַ פראָיעקט וועגען פערגרעסערען די מלוכה-קרעדיטען פאַר׳ן סוחרטום.

קריסטליכע האנדווערקער-צענטראלעס

נעגען הנחות אין דער פראגע פון זונטאג=רוה

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט)

די קריסטליכע האַנדווערקער-צענטראַלעס האָבען היינט אינטערווענירט אין האַנדעלס און אויך אין איבערן-מיניסטעריום וועגען דעם, אַז ס׳זאָלען נישט געמאַכט ווערען קיין שום ענדערונגען אין דער פראַגע פון זונטאַג-רוה.

שרעקליכע לופט=פליה קאטאסטראפע

אין די אויגען פון טויזענדער צושויער

פּאַריז, 22 (ספ. טעל.)

בעת אַ לופט-פליה יום-טוב אין נאַנטע איז אין די אויגען פון טויזענדער צושויער פאָרגעקומען אַ שרעקליכע קאַטאַסטראָפע. אַן אעראָפּלאַן מיט וועלכען די צושויער זענען געפלויגען איבער דער שטאָט איז צוליב אַן אומפערוואוסטער סיבה פון אַ גרויסער הויך אַראָפּגעפאַלען אויף דער ערד, דער פליהער און 2 פּאַסאַזשירען זענען דערהרגעט געוואָרען.

גען. אמעריקאנער מינגסטער דזשעמס דעוויס ווערט בעשולדיגט אין א לאָטעריע-אפערע

שטרייק פון שטעטישע בעאמטע אין ווארשא

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט)

אויף היינט איז פּראָקלאַמירט געוואָרען אַ שטרייק פון אַלע שטאָטישע בעאַמטע און אַרבייטער.

שטרייק אין ווארשאווער מאגיסטראט אפגעלעגט

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאָן ש)

דער שטרייק פון די שטאָטישע אָנגעשטעלטע, וועלכער האָט געזאָלט היינט אויסברעכען, איז אין דער לעצטער מינוט אָפּגעלעגט געוואָרען צוליב׳ן צוזאָג פון שטאָט-פּרעזידענט היינטיגען פרייטאָג אויסצוצאָהלען די פּענסיעס.

דער פראצעס פון 9 היטלעראווצעס

פון וועלכע 5 זענען פער׳משפט געווארען צום טויט

טראגישע אויטא-קאטאסטרא-פעס אין לובלין און פויזען

לובלין, 22 (זפ. טעל.)

אַ פּייערלעשער-אויטאָ האָט זיך איבערגעקעהרט אין מיטען פאָהרען, אין פייערלעשער איז געהרג׳עט געוואָרען, 2 זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען.

* * *

פויזען, 22 (ספּ. טעל.)

מיט אַן אויטאָ, וואָס איז אָנגעפיהרט געוואָרען דורך גראַף שיטקעוויטש איז געשעהען אַ קאַטאַסטראָפע, גראַף מיטשעלסקי וועלכער איז געפאָהרען אין אויטאָ האָט צובראָכען אַ האַנד און דעם רוקען-ביין, גראַף טישקעוויטש איז אָנגעקומען מיט לייכטע וואונדען.

מיטוואָך, דעם 24 אויגוסט 8.30 אָוונט קומט פאָר אַ

רעליגיעזער געזאַנגס=קאנצערט

פון וועלט=בעריהמטען אויבער=קאנטאר פון ווארשאווער סינאגאגע

משה קוסעוויצקי

מיט דער בעטייליגונג פון לאדזער סימפאנישען ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון סעווערין פּיעטרושקאַ. ביים קלאַוויר פר. ליכטערמאַן=דאַווידאָוויטש. ס׳נעמט אויך אנטייל דער בעריהמטער פידעל-סאָליסט פון פּאַריזער קאָנסערוואַטאָריום, אונזער בן-עיר טאַביאַס (טובי׳) ראָזענבערג, וועלכער וועט צוו. אנד. אויספיהרען 1) דעם ערשטען טייל פון דער שפּאַנישער סימפאָניע פון לאַלאָ; 2) בעט-ום פון באַך. אקאָמפּ. וועט פרל. דיניא טאפלאוויץ. פאָרפערקויף פון בילעטען: זעלמאַנאָוויטש, פּעטריקאָווער 12 (קאָנדיטאָריי), וויינבערג, נאָוואָמיעסקאַ 30 (קאָנדיטאָריי) און אין דער קאַסע פון העלענאָוו. מיידט אויס אַ געדראַנג ביי דער קאַסע און בעזאָרגט אייך מיט בילעטען אין פאָרפערקויף.

פּראָגראַם:
לאל ברוך נעימות יתנו
כי לקח טוב נתתי לכם
עד הנה עזרונו רחמיך
אב הרחמים שוכן מרומים
שמעה ותשמח ציון
עקביא בן מהללאל
ומפני חטאינו, רצה
שיבנה בית המקדש
גלות ליד
מנשה, מנשה
כאַסקאַ
זשידאָווקאַ (מיט׳ן ארקעסטער)
פּאַיאַצע

פּאַרק
העלענאָוו
טראַמוואַיען-צופאַהר 4 און 8.

אַלע פּלעצער צום פּרייז
1.04 זל.

אויפפאָדערונג!

איך פאָדער אויף דעם ה׳ הערש פרירמאַן (ציגעל-גאַס 18), אַז ער זאָל האַלטען דעם פּסק-דין פון הרב זינגער, דאָס הייסט מ׳זאָל איהם שענקען דאָס דירה-געלד און צוצאָהלען 400 זל. מיט׳ן בעדינג, אַז ער זאָל זיך אַרויסציהען. אַזוי ווי ער האָט נישט געהאַלטען דעם פּסק, פאָדער איך איהם אויף היינט ביז׳ן אָוונט לעדיג צו מאַכען די וואוינונג, אויב נישט, פיהר איך אויס מאָרגען, מיטוואָך די עקסמיסיע און וועט גאָרנישט קריגען קיין געלד.

מיט אַכטונג
דער אַדמיניסטראַטאָר פון הויז.
4989

Dr. Robinzon
אָרדינירט אין פּאַבּיאַניץ
ווילאַ וויעטשאָרקאָווסקי.

Dr. med.
LUDWIK RAPEPORT
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז- און אורין-קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען אויף ציגעל-גאַס 8 (פריהער 40) טעל. 236-90.
עמפּפאַנגס-שעהן פון 9–10 פריה און 6–8 אָוו.

פאַר גאָלד, ביזשוטעריע
און לאָמבאַרד-קוויטען
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
אַלעקסאַנדראָווסקאַ לקאַ, פּיעטריקאָווער 7

צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון
נ״ע ליבוש שאַפּשעוויטש
דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען ביילייד און מיר טרייסטען די גאַנצע פאַמיליע מיט די טראַדיציאָנעלע טרייסט-ווערטער: המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
פּעלאַ און מרדכי טאָגעליכט.

רעשטען
לאָדז, נאָוואָמיעסקאַ 5
פראָנט, 2-טער שטאָק
פערשידענע קאָמגאַרנס, ביליצער, טאָמאַשאָווער און לאָדזער אויף אַנציגער און פּאַלטענס
ווי אויך די מאָדערנסטע דאַמען-שטאָפען אויף פּאַלטאָס און קאָסטיומען
מיט 30% בילליגער
קומט און איבערצייגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
געדענקט נאָר
אין פראָנט, II שטאָק

געדענקט יודען
אַז איהר דאַרפט פריהער נישט אונטערנעהמען קיין שום שריט אין אייערע רעכטליכען ענין, כל זמן איהר האָט זיך נישט פערשטענדיגט מיט׳ן רעכטס-פּובליציסט
י. איינפעלד, לאָדז
פּיעטריקאָווער 31
אויפנאַהם-שעה׳ן טעגליך פון 4–8 אָוו.

דר. מעד. בערמאַן
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07.
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקה. מענער-שוואַכע בעהאַנדלונג א. טעקסועלע בעראַטונג, נעהמט אָן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אָוונד. זונטאָג פון 9–1 בייטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פּרייזען

אחרי מחלה כבדה וממושכה שבק חיים לכל חי אתמול, ביום ב׳, כ׳ מנחם אב, אבינו היקר הבלתי נשכח, חותנו, זקננו, ואחינו החסיד המופלג נ״ע

ישראל בן ר׳ מרדכי העבער
גבאי ז״ל

בשנת השבעים ושמונה לימי חייו.

הלויתו תהיה היום ביום ג׳ כ״א מנחם אב, תרצ״ב, בשעה 12 בצהרים מבית האבל ברחוב פאמארסקא 54

השרויים בצער עמוק
משפחתו המתאבלת.
5003

נאָך קורצע שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאָטער, זוהן, ברודער, שוועגער און אָנקעל נ״ע

יהודה לייביש שוויענטאַרסקי
ב״ר אברהם אליעזר נ״י

אין עלטער פון 41 יאָהר (מחסידי מ׳קאָזשעניץ)

די לויה קומט פאָר היינט, דינסטאָג, כ״א מנחם אב תרצ״ב 1 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער-הויז, לימאַנאָווסקיעגאָ (אַלעקסאַנדראָווסקאַ) 14, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.
5004

Z powodu zgonu B. P.

Józefa Zundelewicza

wyraża pozostałej RODZINIE swe głębokie współczucie

J. DRUKIER

Perfumerja Zawadzka 5.

4994

אפיציעל פראקלאמירט די פעראייניגונג

פון די רעכטע פועלי ציון מיט „התאחדות"

דאנציג, 22 (יט"א טעלעגראפיש) צוליב פארשידענע שטערונגען, איז די פעראייניגונגס-קאנפערענץ פון די „רעכטע פועלי ציון" מיט „התאחדות" נעכטען נישט פארגעקומען. די קאנפערענץ איז ערשט היינט פארגעקומען. בן גריון האט געהאלטען די ערעפנונגס-רעדע. ד"ר טארטאקאווער האט רעפערירט די פעראייניגטע פלאטפארם. צום סוף האט בן גריון פראקלאמירט די פעראייניגונג פוןביידע פארטייען. די קאנפערענץ האט אויסגעקליבען א צענטראלע ליישונג פון דער פעראייניגטער פארטיי.

מלוכה-פרעזידענט

אפגעפאהרען קיין ספאלא

ווארשא, 22 (טעלעפאניש)

דער מלוכה-פרעזידענט איז היינט ארויסגעפאהרען קיין ספאלא.

מארשאל פילסודסקי ארויסגעפאהרען פון ווארשא

אויף אפרוה-אורלויב

ווארשא, 22 (טעלעפאניש)

ווי בעקאנט איז דער מארשאל פילסודסקי היינטיגען שבת געקומען קיין ווארשא, כדי פערזענליך אנטיילצונעהמען אין דער לויה פון דער פרעזידענטין מאשטשיצקא.

היינט אינדערפריה איז דער מארשאל צוריק ארויסגעפאהרען קיין פיקעלישקי, וואו ער וועט פערברענגען זיין אורלויב. דעם מארשאל פילסודסקי האבען געזעגנט ביים וואקזאל דער פרעמיער פריסטאר, וויצע-קריגס-מיניסטער גענ. פאבריצי, שעף פון גענעראל-שטאב גענ. גאנשאראווסקי א. א.

שרעקליכער שטורם-ווינד אין דייטשלאנד

האט געמאכט גרויסע שאדענס

בערלין, 22 (ספ. טעל.)

איבער דייטשלאנד האט זיך נאכ'ן נעכטיגען הייסען טאג אריבערגעטראגען א געוואלדיגער שטורם-ווינד, פערבונדען מיט דונערען און בליצען.

אין רייטפעלד נעבען האמבורג האט דער ווינד ארונטערגעריסען די דעכער פון 40 הייזער. די וועגען זענען פערשטעלט מיט ביימער און טעלעגראפען, וועלכע דער ווינד האט איבערגעדרעהט. די שאדענס זענען זעהר גרויס.

אויפ'ן טייך לאבא האט א דונער געטראפען אין דער שיף „קארל", ס'איז אויסגעבראכען א שרפה און די שיף איז אינגאנצען פערברענט געווארען. די מאנשאפט איז אפגעראטעוועט געווארען.

קאטאסטראפע מיט 2 אעראפלאנען

בעת דער לויה פון אנ'אומגעקומענעם פליהער אין פויזען

ביידע אוויאטארען דער'הרג'עט געווארען

פויזען, 22 (טעלעפאניש)

בעת דער היינטיגער לויה פון פארוטשניק פיעטראקיעוויטש, וועלכער איז אומגעקומען בעת א קאטאסטראפע מיט אנ'אעראפלאן, איז פארגעקומען א נייע שוידערליכע קאטאסטראפע.

איבער דער טרזמנע פון אומגעקומענעם פארוטשניק פיעטראקיעוויטש האבען געקרייזט צוויי אעראפלאנען, וועלכע האבען זיך אין דער לופט צוזאמענגעשטויסען. די אעראפלאנען זענען אראפגעפאלען און ביידע פליהער פידאס און פלוטאנאוויטשוואק זענען דער'הרג'עט געווארען.

מאנעווערעס פון ענגלישע טאנקען

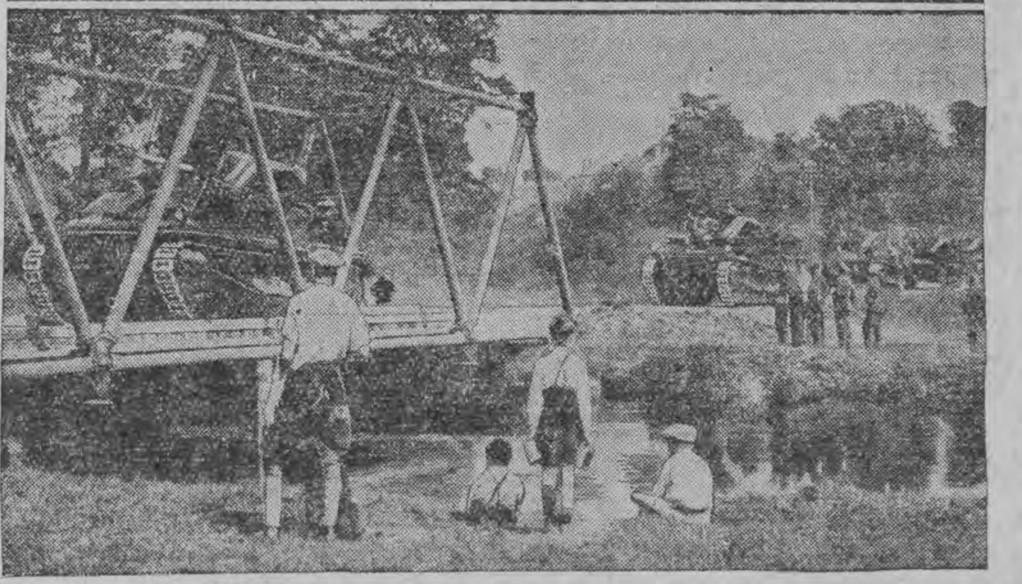

אונטען: א טאנק געהט אריבער א טייך

די יודען אין נירענבערג

בעקומען דראהונגס-בריף

בערלין, (י. ט. א.) פיל יודישע סוחרים אין נירענבערג האבען בעקומען דראהונגס-בריף מיט'ן אונטערשריפט: „פיהרער פון די נאציאנאל-סאציאליסטען", אין וועלכע עס ווערט געזאגט: „מיר טיילען אייך מיט, דאס איהר געפינט זיך אויף אונזער שווארצער ליסטע, און עס וועט קומען א טאג, ווען מיר וועלען זיך נישט וואקלען אייך צו דער'הרג'ענען. איהר ווייסט גאנץ גוט, אז מיר האבען נישט מורא פאר שטראף. איהר ווייסט אויך זיכער, אז מיר ווארפען באמבעס אין יודישע געשעפטען. אזוי ווי איהר געפינט זיך אויף אונזער שווארצער ליסטע, זעהט זיך גלייך מיט אייער רב, כדי צו זאגען די לעצטע תפילות און מאכען פארבערייטונגען צו אייער לויה".

בלוטיגע קאמפען זענען ווידער פארגעקומען

צווישען דעם יאפאנישען און כינעזישען מיליטער

לאנדאן, 22 (ספ. טעל.)

אין דער פראווינץ זשעהאל זענען אונערווארטעט אויסגעבראכען קאמפען צווישען די יאפאנער און דער רעגולערער כינעזישער ארמעע, וואס קענען ארויסרופען א נייע כינעזיש-יאפאנישע מלחמה. ביז איצט האבען אויפ'ן ווייטען מזרח געקעמפט מיט די יאפאנער נאר פארטיזאנישע אפטיילונגען, אבער די כינעזישע ארמעע האט אפיציעל אין די קאמפען נישט אנטייל גענומען.

זונטאג אינדערפריה האבען 2 כינעזישע פולקען וואס זענען געשטאנען אין דער שטאט נאנלינג אטאקירט א צוג וואס איז עסקארטירט געווארען דורך די יאפאנער און האט געפיהרט כינעזישע געפאנגענע. צוליב דעם וואס די כינעזער האבען איבערגעריסען די באהן-ליניע האט זיך דער צוג געמוזט אפשטעלען נעבען דער סטאציע וואן-טשי. ס'האט זיך אנטוויקעלט א געוואלדיגע שיסעריי און א קאמף אויף האנד-גראנאטען, אין א געוויסען מאמענט זענען די כינעזער איבערגעגאנגען צו אנגריף, זיי זענען אבער אפגעשטויסען געווארען, נאך א צוויי שעה'דיגער בעלאגערונג האט דאס יאפאנישע מיליטער פערנומען די שטאט נאנלינג, די דאזיגע געשעהעניש קען האבען זעהר טראגישע פאלגען.

א מלחמה צווישען סאוויעטע און דייטשלאנד

ווערט פארגעזעהען דורך טראצקי'ן

בערלין, 22 (ספ. טעל.)

אין דער דייטשער צייטשריפט „די אקציאן" האט טראצקי פערעפענטליכט א גרויסען ארטיקעל אין וועלכען ער בעשעפטיגט זיך מיט די סאוויעטיש-דייטשע בעציהונגען, ער קומט צום אויספיהר, אז מיטן מאמענט ווען היטלער וועט איבערנעהמען די מאכט אין דייטשלאנד, איז א דייטש-סאוויעטישע קריג אונפערמיידליך. טראצקי עצה'ט די סאוויעטען, אז זיי זאלען שוין אנהויבען א טיילווייזע מאביליזאציע.

בעפרייט די געהיימניספול ארעסטירטע 2 יוד. סוחרים

אין בעסאראביען

בוקארעשט, (יט"א) די געהיימניספול ארעסטירטע 2 יודישע סוחרים פון בעסאראביען זענען דורכן יאסי'ער קריגס-געריכט בעפרייט געווארען, ווייל אלע בעשולדיגונגען געגען די ארעסטירטע האבען זיך ארויסגעוויזען אלס פאלשטענדיג גרונדלאז.

אויף די פערשידענע בעראטונגען פון די מעהרהייטס-פארלאמענטאריער פאדערען די בעסאראבישע דעפוטאטען צו מאכען א סוף צום פאליציאישען רעזשים אין בעסאראביען און צו בעזייטיגען די קאמפראמיטירטע בעאמטע.

צוויי זיהן ווערען דערטרונקען

און דער אלטער טאטע שפרינגט אין וואסער אריין

שוידערליכער טראגעדיע פון א יודישער קלעזמער-משפחה

ראדאשיק, 22 (טעלעפאניש)

פערגאנגענעם פרייטאג איז דער בעקאנטער היגער קלעזמער אלתר קלאפער מיט זיינע צוויי זיהן דער 29-יעהריגער יחזקאל און 20-יעהריגער בערל אוועק אויף א חתונה קיין מאלעניץ (א שטעטעל נעבען קאנסק).

זונטאג זענען זיי צוריקגעפאהרען קיין ראדאשיק. אין מיטען וועג, זענען ביידע זיהן אריין אין א טייך זיך באדען. פלוצלינג האט דער עלטערער זוהן יחזקאל זיך גענומען טרינקען. דער יונגערער ברודער בערל, זעהענדיג ווי זיין ברודער טרינקט זיך, איז איהם געקומען צו הילף. דא איז אבער געשעהן עפעס שרעקליכעס: יחזקאל האט מיטגעשלעפט דעם יונגערען בערל און ביידע זענען דערטרינקען געווארען.

דער פאטער, הערענדיג די הילף-געשרייען פון די קינדער, איז אריינגעשפרונגען אין וואסער ער האט זיך אבער אויך גענומען טרינקען, קוים מ'האט איהם צוריק ארויסגענומען.

ביידע זיהן האט מען ארויסגענומען פון טייך טויטע. דער שרעקליכער צופאל האט אין ראדאשיק געמאכט א שווערען רושם.

עמי דזשאנסאן מיט איהר מאן

וועט פליהען איבער'ן אטלאנטיק

ניו-יארק, 22 (ספ. טעל.)

די בעקאנטע ענגלישע פליהערין עמי דזשאנסאן צוזאמען מיט איהר מאן דעם פליהער מאליסאן האבען אונטערגענומען א רייזע אויף זייער עראפלאן פון ניו-יארק קיין ענגלאנד איבער'ן אטלאנטיק.

פון די אמעריקאנישע פלאט-מאנעווערעס:

אנ'אעראפלאן קערט זיך צוריק אויף זיין מאטאר-שיף

קויפט ביי אונזערע אנאנסען-געבער

שטאט-טעאטער, ציגעל-גאס 27

יודיש-דראמאטיש טעאטער אין פוילן XVII-יאהר ווילנער טרופע

דירע. מ. מזאה.

היינט, דינסטאג, ד. 23-טען, 9 אוונט

„ארעמע מלוכה"

דראמע אין 4 אקטען פון ה. לייוויק.

רעזשי: נאך י. ראטבוים. | דעקאראציעס: נאך א. פראנאשקא.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון שטאט-טעאטער פון 11—2 ביטאג און פון 7 אוונט.

אין פראבען: 1,000,000 דאגות פון וואלענטין קאטאציעוו.

לאדז. 23 אויגוסט 1932

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 23 אויגוסט 1932

דער פיהרער,
וואס ווערט לעכערליך

ווי האלט עס מיט היטלער'ן? צי קאן מען נאך ערווארטען גרויסע שריט און ענטשיידונגען פון דאזיגען מאן, וועלכער האט בעוויזען איינצושפאנען אין זיין ריטוואגען ביז פערציג פראצענט פון די דייטשע וועהלער? אדער עס זענען פאראן סימנים, אז די היטלער-בעוועגונג געהט שוין בארג אראפ, אז זי הויבט אן פערוואנדעלט צו ווערען פון א טראגעדיע פון דייטשען פאלק אין א קאמעדיע, אז דער גרויסער פיהרער הויבט אן צו שפילען די געפעהרליכסטע ראלע, וואס קאן נאר אויסשפילען א פאליטיקער, אז ער ווערט פערוואנדעלט אין א קאמישע פיגור, פון וועלכער מען מוז זיך סוף כל סוף אפווענדען מיט פעראכטונג?

עס זענען פאראן סימנים, אז אט אזוי און נישט אנדערש געהט צו די עוואלוציע פון דער גראנדיעזער היטלער-בעוועגונג אין דייטשלאנד. דער ווענד-פונקט איז געווען די היסטארישע אוידיענץ, וועלכע היטלער האט געהאט ביי הינדענבורג'ן. היטלער האט בעת דער אוידיענץ געפאדערט פון פרעזידענט, אז איהם זאל געגעבען ווערען אזא מאכט ווי עס פערמאגט מוסאליני אין איטאליען. הינדענבורג האט היטלער'ן דערויף געענטפערט מיט אנ'ענטשידענעם אפזאג ווי די דייטשען דריקען זיך אויס: די זאך „קאמט גאר ניכט אין פראגע" און שפעטער האט הינדענבורג, נאכדעם ווי ער האט מיט זיין ערקלערונג געוויזען דעם „שעהנעם אדאלף" די טיר, צוגעגעבען נאך א גרעסערע בעליידיגונג: ער האט זיך פאר'ן רייכסקאנצלער פאן פאפען אויסגעדריקט, אז פאר היטלער'ן קאן אין א דייטשער רעגירונג רעזערווירט זיין העכסטענס דער פאסטען פון א פאסט-מיניסטער! נישט מעהר! פאר א העכערען אמט האלט איהם דער אלטער פעלדמארשאל פאר נישט פאסיג און נישט פעהיג.

און דאן האט פאסירט אט וואס: דער אלטער גענעראל איז אוועקגעפאהרען רוהיג אין זיין גוט נוידעק אין מזרח פרייסען פארטצוזעצען זיין אורלויב און זייענדיג וואהרשיינליך איבערצייגט, אז קיין שום איבעראשונגען קאן מען פון היטלער'ן נישט ערווארטען, און היטלער איז אוועק אין ברוינעם הויז און גענומען פאלעמיזירען מיט דער רעגירונג, מיט הינדענבורג'ן, וועלכען ער האט גוט אויסגעזידעלט, מיט די מיניסטארען, מיט איין ווארט, ער האט געטון אלצדינג, א חוץ דאס, וואס עס האט געקאנט און געדארפט טון א מענש, וועלכער פאדערט פאר זיך א דיקטאטארישע מאכט און אויף וועמען עס זענען געווענדט מיט ערווארטונג די אויגען פון דייטשלאנד און פון דער גאנצער וועלט.

איין פובליציסט האט גאנץ שארפזיניג פערגליכען די לאגע פון א דיקטאטאר אדער פון א קאנדידאט אויף א דיקטאטאר מיט דער לאגע, אין וועלכער עס געפינט זיך א ציקליסט אדער א פילאט אויף אנ'עראפלאן. דער ציקליסט, כל זמן ער געפינט זיך אויפ'ן ראווער, מוז ער אונבעדינגט איינהאלטען א געוויסע מינימאלע געשווינדקייט, אז נישט וועט ער פערלירען דאס גלייכגעוויכט און וועט פון ראווער אראפפאלען. דאס זעלבע מיט א פילאט, אויב ער וויל זיך איינהאלטען אין דער לופטען און נישט ריזיקירען אראפצופאלען מוז ער אונבעדינגט אפהיטען דעם מינימום פון געשווינדיגקייט, אין געגענפאל וועט דער עראפלאן אראפפאלען און א קאטאסטראפע איז אומפערמיידליך. היטלער האט, ווייזט אויס, אין דעם כלל פערגעסען. אנשטאט צו האלטען דעם טעמפא, וועלכען ער האט אנגענומען אין אנהויב, פערקלענערט ער איצט דעם טעמפא און דאס דראהט איהם מיט א קאטאסטראפע, ווייל די מאסע קליינבירגער, וועלכע איז געוואוינט געווארען צו קוקען אויף איהם ווי אויף דעם, וואס וועט ברענגען די שנעלע די באלדיגע רעטונג, מוז זיך ענטוישען, זעהענדיג זיין וואקלדיגקייט, זיין אונענטשלאסענקייט און מוז זיך סוף כל סוף פון איהם אפקעהרען. עס איז דאך באמת לעכערליך צו הערען פון היטלער'ן, אז איצט, נאכן דורכפאל ביים פרעזידענט הינדענבורג, וועט ער ווארטען אויפן צונויפקומען זיך פון רייכסטאג. דאס זאגט דער, וועלכער נעגירט לחלוטין דעם פארלאמענט און מאכט פון גאנצען פארלאמענטאריזם א חוזק-שפיל, ער ווארט אויף ענטשיידונגען פון דער פארלאמענט-טריבונע און פון דער פארלאמענטארישער אפשטימונג.

פון לאנג אן ווערט אונאויפהערליך אנגעקינדיגט א מארש פון די היטלעראוועס אויף בערלין (פונקט ווי די פאשיסטען האבען מארשירט אויף רוים). נאכן געשפרעך מיט הינדענבורג'ן האט מען געהערט, אז ענדליך וועט היטלער פיהרען זיין ארמעי פון די ברוינע העמדלעך אויפן שטורם פון בערלין. אנשטאט דעם האט ער אין אנ'אינטערוויא זיך בעגנוגענט מיט א פוילען וויץ, אז פאר איהם, איז איבריג צו מארשירען אויף בערלין, ער געפינט זיך שוין דארט!

היטלער געהט אריין אין א פאזע, ווען דאס טראגישע ווערט פערוואנדעלט אין קאמישען, דאס איז די געפעהרליכסטע פאזע פאר א פאליטיקער און פאלקספיהרער. און ווער ווייס: אויב היטלער'ן האט נישט דערהרגעט דער קאמף מיט זיינע געגנער, קאן איהם אמאל אפטויטען דאס געלעכטער פון זיינע אנהענגער.

פ. פ. ס.

טראצקי האט בעגייסטערט די מאסן, סטאלין — ארגאניזירט
עמיל לודוויג פערגלייכט די פערזענליכקייטן פון די צוויי רעוואלוציאנערן

דער בעריהמטער דייטשער שריפטשטעלער עמיל לודוויג, דער מחבר פון א רייה קינסטלערישע ביאגראפיעס, האט מיט א געוויסער צייט צוריק געוויילט אין רוסלאנד, וואו ער האט שטודירט די מאטעריאלען, וואס בעציהען זיך צו דער ביאגראפיע פון סטאלינען. לודוויג האט דאן געהאט עטליכע געשפרעכען מיט דעם איצטיגען פיהרער פון די סאוויעטען. דאס געשפרעך איז דעמאלט פערעפענטליכט געווארען. איצט פערעפענטליכט לודוויג אין דער גרויסער אייראפעאישער פרעסע ארטיקלען, וואס בעציהען זיך צו דער פערזענליכקייט פון סטאלינען, וועלכען לודוויג האלט, פונקט ווי מוסאליני, פאר איינעם פון די בעדייטענדסטע פערזענליכקייטען פון אונזער צייט. אזא מיינונג האט ער אויך וועגען טראצקי'ן און די מיינונג האט ער אויך אויסגעדריקט אין זיין אויטאביאגראפישען בוך „מתנות פון לעבען".

אין די ארטיקלען וועגען סטאלינען ברענגט לודוויג אנ'אינטערעסאנטע פאראלעלע כאראקטעריסטיק פון ביידע רעוואלוציאנערע טוער, פון טראצקין און סטאלינען.

סטאלינען און טראצקין, שרייבט לודוויג, קאן מען לחלוטין נישט פערגלייכען צו צוויי פערזאנען, פון וועלכע די נאטור וואלט געקאנט דורך פערייניגונג שאפען איין פערזענליכקייט. סטאלין און טראצקי צוזאמען וואלטען נישט געגעבען לענינען. אויב מען זאל נישט רעכענען די ענערגיע, האבען זיי ביידע נישט קיין איין געמיינזאמען שטריך, וועגען וואס עס זאגט סימבאליש עדות זייער בילד. טראצקיס קאפ כאראקטעריזירט זיך דורך דעם שטערן און די אויגען, ביי סטאלינען טרעט סיי דער קאפ, סיי די אויגען אפ אויפ'ן צווייטען פלאן. פון דעם איז נאך נישט געדרונגען, אז סטאלין איז נישט פעהיג צו דענקען און צו אבסערווירען, זיין פנים איז אזעלכעס, ווי עס איז געשאפען געווארען, בעת דאס פנים ביי לענינען און ביי טראצקין גיט ארויס די ליידענשאפטען, א דאנק וועלכע עס איז פארמירט געווארען.

ביי טראצקי'ן און ביי סטאלינ'ען איז פאראן איין געמיינזאמער שטריך — שעהנע הענד, וואס איך האב איבריגענס בעגעגענט ביים גרעסטען טייל דיקטאטארען.

לויט דער מיינונג פון לודוויג'ן האט טראצקי געע'ירשנ'ט ביי לענינ'ען דעם ענטוזיאזם, סטאלין ווידער דאס געדולד. טראצקי האט געווירקט מיט זיינע רעדעס און מיט זיין פאטאס. סטאלין דורך ארגאניזירען בעזונדערע אינדיווידוען. טראצקי איז א ריכטער, סטאלין איז א פאליטיקער. טראצקי איז א סטראטעג, סטאלין איז א טאקטיקער. טראצקי האט בעגייסטערט די מאסען, סטאלין האט זיי ארגאניזירט. טראצקי האלט זיך אפען, ער איז אנ'אראטאר, סטאלין איז א פערשלאסענער, א שווייגער. סטאלין בעזיצט א גיפטיגען הומאר, טראצקי איז זעהר שארפזיניג. ביי טראצקי'ן איז אלצדינג גלענצענד, דאס ווארט און די שריפט, ער שרייבט גלענצענד אין עטליכע שפראכען, דאס איז זיין געווער, מיט וועלכען ער דערשטעכט דעם שונא. ביי סטאלינ'ען איז אלצדינג פאמעלעך און שטיל, דורך אנ'אנגריף פון דער זייט דערשטיקט ער דעם פיינד.

אויב טראצקי'ן קאן מען פערגלייכען מיט א שנעלען אויטאמאביל, וואס ווערט געשיקט געלענקט, דערמאנט סטאלין א גרויסען טראקטאר, וועלכער פאהרט איבער אלצדינג, וואס טרעפט זיך איהם אויפ'ן וועג.

לענין גופא האט נישט בעוויזען איינצוהאלטען אין איין שפאן אט די ביידע שטארקע נאטורען. טראצקי און סטאלינ'ען זענען אזעלכע געגענזעצליכע טיפען, אז זיי האבען זיך באלד געמוזט צוזאמענשטויסען. אין די גלאנציגע אויגען פון טראצקי'ן האט סטאלין געמוזט לייענען א פעראכטענדיגע אפשאצונג פון זיין פערזאן, אין די טונקעלע אויגען פון סטאלינ'ען האט טראצקי געמוזט זעהן, אז יענער האט צו איהם נישט קיין שום צוטרוי.

געהט פראנקרייך צום אונטערגאנג?
די בעפעלקערונגס-צאהל פאלט סיסטעמאטיש

אין משך פון די לעצטע 50 יאהר האט זיך די בעפעלקערונג אין פראנקרייך פערמעהרט מיט 2 מיליאן מענשען. אין די 2 מיליאן געהט אויך אריין עלזאס-לאטרינגען און דער צוואוקס פון די פרעמדע. אין די זעלבע 50 יאהר האט זיך די בעפעלקערונג אין דייטשלאנד פערמעהרט מיט 23 מיליאן מענשען, ענגלאנד מיט 17 מיליאן, איטאליען — 14, רוסלאנד 37, יאפאן — 28 און די פאראייניגטע שטאטען — 81.

די לאגע קאן אילוסטרירט ווערען אזוי: אין יאהר 1934 וועט אין דייטשלאנד זיין 1 מיליאן יונגיילייט אין פאבאר-עלטער, אין פראנקרייך באר 150 טויזענט. אין יאהר 1938 וועט אין דייטשלאנד שוין זיין 1.200.000; אין פראנקרייך 120.000... דער אויספיהר איז א קלאהרער, אונטער א דראהונג געפינט זיך די גאנצע פראנצויזישע נאציע.

מיט וואס ערקלערט זיך דער דאזיגער קריזיס פון געבורטען אין פראנקרייך? פערשטעהט זיך, אז אין דער ערשטער רייה מיט דעם אלקאהאליזם און טובערקולאזע, וועלכע טרייבען אין קבר אריין יעהרליך ביז 300.000 יונגע מענשען. עס זענען אבער פאראן סיבות פון א טיפערען כאראקטער.

דער פראנצויזישער בורזשוא וויל נישט האבען קיין קינדער, ווייל ער ווייסט, ווי שווער עס איז ביי די היינטיגע צייטען קינדער אויפצוכאוועזן. דער בורזשוא איז אויסגערעכענט קודם-כל לויט דער טראדיציע און נאכדעם צוליב דער נויטווענדיגקייט די מלחמה האט איהם רואינירט, די רענטע איז געפאלען אין פרייז, פיהרט ער איצט א נעבעכדיג לעבען. די זעלבסטווירדע פאדערט אבער א געוויסען לעבענס-ארט, אנ'אויסערליכען לייטישען אויסזעהען און דאס פערלאנגט שוין גרויסע קרבנות.

דער פראנצויזישער ארבייטער וויל נישט האבען קיין קינדער: „וועט זיין וועניגער אומגליקליכע אויף דער וועלט", ער וואוינט אליין אין א קליינינקען צימערל אהן עלעמענטארע בעקוועמליכקייטען, פערמאגט אפטמאל נישט קיין שטיקעל ברויט און מויל אריין, ער איז שטענדיג אונטער דער געפאהר פון ארבייטסלאזיגקייט.

אין א טראמוואי-וואגאן האט אמאל א'ן ארבייטער, געבען וועלכען עס איז געזעסען א פרוי מיט צוויי קינדער, געזאגט: עס איז זעהר ליב צו האבען קינדערלעך, אבער דאס פעיגעלען איז נישט פאר אונז. ווען איך זאל האבען אזעלכע צוויי קינדערלעך, וואלט מיך קודם-כל מיין וויקעט ארויסגעווארפען פון דער דירה, ווייל ער האט ליב רוהע, און מיינע קינדער וואלטען איהם געשטערט...

און נאכדעם וואלט נאך געווען א פראגע: מיט וואס זיי אנצוהאדעווען, ווען מיר אליין זיצען אפט הונגעריגע.

בלייבען די פויערים. דא איז ווידער אן אנדער צרה. עס איז פערשטעהט זיך, גוט צו האבען קינדער, ארבייטער אויף דער עלטער... נאר אט נאכ'ן טויט וועלען די קינדער זיך אנהויבען טיילען מיט'ן שטיקעל ערד... יעדער וועט בעקומען א שטיקעלע, דאס באלעבאטישקייט וועט חרוב ווערען. ס'איז שוין בעסער זיך צו בעגרעניצען מיט איינס אדער צוויי קינדער ווען נישט לאזט מען איבער אין דער וועלט בעטלערס, ארימע-לייט...

אומזיסט זאגט צו די פראנצויזישע אקאדעמיע פרעמיעס די פיל-קינדערדיגע, אומזיסט שרייבט מען וועגען געפאהר פון אויסשטארבונג פון דער נאציע. פראנצויזקעס ווילען נישט געבוירען קיין קינדער...

און דער איצטיגער פרעמיער הערריא רעזומירט די געשאפענע לאגע:

„צו דעם דארף פראנקרייך אויסשטארבען, ווי אמאל ספארטא?"...

ווייסע, יודען און נעגערס
וואסערע פרנסות יודען האבען אלץ אין אמעריקע

ווען איהר פרעגט אנ'איינוואוינער פון די דרום-אמעריקאנער שטאטען, פון וועלכע עלעמענטען עס בעשטעהט די בעפעלקערונג פון זיין שטאט, וועט ער אייך אפטמאל ענטפערן: — פון ווייסע, יודען און שווארצע. און אז איהר וועט ווערען צודרינגליכער, וועט ער ווערען גענויער און אייך ערקלערען פינקטליך די צאהלען: — אזוי פיל ווייסע, אזוי פיל יודען און אזוי פיל שווארצע. פאר אונז וועט עס קלינגען מאדנע, וואס דער יוד ווערט אין אזא מין ענטפער בעצייכענט אלס עפיס, וואס שטייט צווישען ווייס און שווארץ... אין אמת'ן, אבער, איז אזא ענטפער זעהר כאראקטעריסטיש פאר דער בעזונדערער לאגע, וואס עס הערשט אין טיפען דרום. עס איז נישט קיין בעוואוסטזיניגע קלאסיפיקאציע, וואס ווייזט אויף בייזוויליגקייט און בעהאלטענער שנאה צו יודען. ניין! עס איז ביכער א רעזולטאט, ערשטענס, דערפון, וואס פון קיין אנדערע איינגעוואנדערטע, א חוץ יודען, ווייס מען דארטען נישט; און צווייטענס, פון דער בעזונדערער ראלע, וואס עס קומט אויס דעם דארטיגען יודען — אומבעוואוסטזיניג פאר איהם אליין פיליכט — צו שפילען צווישען דעם איינגעבוירענעם ווייסען און שווארצען. יענע ראלע, האט פיליכט דעם יודען פערזענליך, אויפ'ן ארט, קיין צו שטארקע טובה נישט געטון. עס האט אבער א סך געהאלפען איינצוהאלטען, און טיילווייז אויך אפצושוואכען, די גיפטיגע שנאה פון דעם ווייסען ענטקעגען דעם שווארצען.

די קלאסיפיקאציע „ווייס, יוד און נעגער" קען מען הערען איצט. אבער מיט פינף און צוואנציג יאהר צוריק האט נאך אזא קלאסיפיקאציע נישט געקענט זיין. די בעפעלקערונג איז דארטען דאן בעשטאנען בלויז פון ווייס און שווארץ. יודען זענען נאך דארטען כמעט נישט געווען. און א מאדנער ארט לעבען האט דארטען אין יענער צייט געהערשט. אפילו איצט, ווען אמעריקא האט שוין ווייט איבערגעיאגט די גאנצע וועלט אין אינדוסטריעלער ענטוויקלונג, בלייבט דער באוועל-ראיאן נאך אלץ דער צוריקגעשטאנענסטער ווינקעל אין לאנד. פאר א מענשען, וואס לעבט אין מזרח-אמעריקא, איז קוים מעגליך צו שאפען זיך א פארשטעלונג פון דעם צוריקגעשטאנענעם, פערעלטערטען שטייגער לעבען, וואס הערשט נאך איצט אין טיפען דרום. אין דער מיסיסיפי „דעלטא" (פלאכלאנד), צום ביישפיל, ווייס מען נאך איצט נישט ווי אזוי א פאבריק זעהט אויס. פון אינדוסטריע איז נאך עד-היום דארטען נישטא קיין סימן, און די גאנצע ריזיגע ענטוויקלונג, וואס די איבריגע אמעריקא האט דורכגעמאכט אין די לעצטע דרייסיג צעהנדליג יאהר, האט דעם באוועל-ראיאן געלאזען אינגאנצען אומבעריהרט... דארטען הערשט נאך איצט א „פעאדאלער" ארט לעבען, וואו דער פלאנטאטאר (לאנדבעזיצער) איז דער אומבעגרעניצטער אלייןהערשער. און ער הערשט טאקע מיט אנ'אייזערנער האנד איבער צענדליגער טויזענטער פאמיליעס, וועלכע זענען אנגעוויזען אויף איהם פאר זייער שטיקעל ברויט.

אויף די באוועל-פעלדער פון מיסיסיפי, ארקענסא און אלאבאמא בעגעגענט איהר זיך נאך איצט פנים אל פנים מיט דער גאנצער גרויזאמקייט, ברוטאליטעט און בארבארישקייט פון פערגאנגענע צייטען. נישטא דארטען קיין מיטעלשטאנד. די בעפעלקערונג איז דארטען שארף איינגעטיילט אויף לאנד-אייגענטימער, אויף גרעסערע און קלענערע פלאנטאטארס און לאנד-ארבייטער, אדער ווי זיי רופען זיך דארט „טענענטס", וואס איז נישט מעהר ווי א נייער נאמען פאר די געוועזענע און נאך איצטיגע שקלאפען. די פלאנטאטארס זענען, פערשטעהט זיך, אלע ווייסע, צו זיי געהערט דאס גאנצע לאנד. די טענענטס, דאס זענען די מיליאנען שווארצע מענער, פרויען און קינדער, וואס בעארבייטען די באוועל-פעלדער און שטעלען צוזאמען דעם רוקענביין פון אמעריקאס בוימוואל-פראדוקציע. אין די „גוטע" אלטע צייטען איז דער באוועל-דיסטריקט אויך געווען דער רוקענביין פון אמעריקאס שקלאפען האנדעל. און נאך היינטצוטאג קען מען אין די גרעסערע שטעטלעך פון מיסיסיפי און ארקענסא זעהן אויפ'ן סאמע מיט'ן סקווער די הילצערנע פירעקיגע פלאטפארמעס, אויף וועלכע מען האט אמאל געקויפט און פערקויפט לעבעדיגע קנעכט.

געוואגטער אויפשטאנד געגען מעכטיגען וואהאביטישען קעניג אבן סוד

דיפלאמאטישע אינטריגעס.—קרוינען קעניגען און שליידערן זיי ארונטער

(פון אונזער קארעספאנדענט)

ס'איז ממש אומבעגרייפבאר די קאנטראסטע בויגזאמקייט פון די געשיקטע דיפלאמאטען, וועלכע פיהרען אן מיט דער פאליטיק אין אראביען. זיי זענען ממליך מלכים, קרוינען קעניגען, שטעלען אויף פרינצען, בעשאפען קעניגרייכען, גרינדען פעדעראציעס, און די זעלבסט געשאפענע ארדנונג ווערט דורך די אייגענע פאליטיקער אומגעשליידערט איבער נאכט, צושטערט און חרוב געמאכט.

דאס איז א ריכטיגע כאראקטעריסטיק פון פאליטישען רעזשים, וועלכער הערשט אין אראבישען האלב-אינזעל, זינט דער טערק איז פון דארטען ארויסגעטריבען געווארען. אין דער צייט פון דער מלחמה איז געלונגען די ענגלישע מיליטערישע אויטאריטעטען אויפצוהעצען די ווילדע אראבער, צו רעוואלטירען און ארונטערצוווארפען דעם הונדערט יעהריגען טערקישען יאך.

דורכגעפיהרט איז דער אויפשטאנד געווארען דורכ'ן געוועזענעם קעניג הוסיין פון העדזשאס מיט זיינע זוהן: פייסול, עבדאללאה און עלי. זיי אלע זענען גוט בעלוינט געווארען פאר זייער קאנספיראטיווע ארבייט און זענען בעשטאט געווארען מיט קעניגליכע בענקלעך, פייזול בעקליידעט דעם כסא-המלוכה אין איראק, עמיר עבדאללאה קעניגט איבער עבר הירדן און עלי, וועלכער איז איצט עקס-קעניג, ווארט אויף א געלעגענהייט ארויפצוכאפען זיך אויף א ליידיגער קעניגליכער שטוב.

דער פאטער זייערער, דער פערשטארבענער קעניג הוסיין, איז פאר'ן אויפשטאנד געוועזען א בעאמטער פון טערקישען רעזשים, און געהאט א פאסטען אין דער פערוואלטונג פון דער העדזשאס-פראווינץ, נאר דער אויפשטאנד האט איהם פרעזענטירט מיט א מלוכה-בענקעל, און די ענגלישע אריענטאלע פאליטיקער, האבען איהם געקרוינט אלס דעם קעניג פון העדזשאס (דאס הייליגע לאנד ביי די מוסולמענער.)

די נישט-געניטקייט פון קעניג הוסיין, און די וועגען פון די אייראפעאישע דיפלאמאטען, האבען איהם געבראכט אין קאנפליקט מיט די ענגלישע דיפלאמאטען אין אראביען, פון וועלכע ער האט פריהער געהאט בעקומען דעם קעניג-טיטול. ער האט נישט בעגריפען און נישט געוועזען אריענטירט אין די אינטערעסען פון דער בריטישער אימפעריע צו וועלכער ער האט ארויסגעוויזען אפענע געגנער-שאפט. די דיפלאמאטיע, וואס האט איהם אזוי גרויס געמאכט, און געהאט בעשלאסען איהם צו האלטען ביי זיין קעניגליכע גרויסקייט, איז בעשטאנען, דעם אלטען קעניג צוצוווארפען נאך א פעטע ביינדעל און האבען איהם געלאזט זעלבען אלס „קאליף" פאר אלע גלויביגע מוסולמענער. זיי האבען געדענקט, אז דער שריט וועט זיין א גוט מיטעל ווייכער צו מאכען דעם אלטען הוסיין. די ענדע איז אבער געוועזען, אז דאס האט זיך נישט איינגעגעבען. דער אלטער קעניג הוסיין איז געבליבען פער'עקשנ'ט און האט גאר נישט געוואלט נאכגעבען...

זעהענדיג, אז הוסיין קען ווערען א געפאהר פאר דער אימפעריאלער בריטישער פאליטיק אין אראביען, האבען די געניטע דיפלאמאטישע אגענטען אנגערייצט אויף איהם דעם וואהאביטישען קעניג אבן סאוד פון נעדזשעד, וועלכער געהערט צו דער וואהאביטישער סעקטע אינ'ם איסלאם, און ווען ס'איז פון קעניג הוסיין אבגעטאן געווארען ענגלאנד'ס בעשיצונגס-בליק, האט דער נעדזשעדער קעניג אבן סאוד, איהם ארויסגעטריבען פון העדזשאס. דער סוף איז געווען, אז דער געוועזענער קעניג הוסיין איז אוועקגעפיהרט געווארען ווי אן ארעסטאנט אויף אן ענגלישע שיף און איז געהאלטען געווארען אלס געפאנגענער אויפ'ן ענגלישען אינזעל, ציפריס (קפריסין).

אבן סאוד, דער נייער אראבישער „שטערן", דער נעדזשעדער קעניג, וועלכער בעהערשט איצט אויך די העדזשאס-פראווינץ, האט לעצטענס אנגעהויבען געהן אין די וועגען פון פארגעגנער. קעניג הוסיין האט דורך זיינע האנדלונגען ארויסגערופען אונצופרידענהייט ביי די ענגלישע דיפלאמאטישע אגענטען אין אראביען. עס איז אויך בעוואוסט, אז דורך דעם, וואס די ענגלישע רעגירונג האט אבגעשטעלט איהר יעהרליכע סובסידיע צום קעניג אבן סאוד, געפינט ער זיך אין אן אונערטרעגליכער שווערער פינאנציעלער פאזיציע.

אלס ענטפער דערויף האט אבן סאוד אנגעהויבען שפילען פאליטיק מיט די ענגלישע דיפלאמאטען און האט ארויסגעוויזען אן אפענע נייגונג און סימפאטיע מיט דעם פרעמדען איינפלוס. ער האט געשיקט זיין זוהן בעזוכען די גרויסע איראפעאישע מלוכות, דא דורך צו פערקניפען מיט זיי דיפלאמאטישע בעציהונגען און צו דערווייטערן דעם ענגלישען איינפלוס. דאס האט ער געטאן אן דער ענגלישער צושטימונג. בקיצור, קעניג אבן סאוד האט אנגעהויבען קריכען אינ'ם געפעהרליכען פאליטישען פלאנטער, אין וועלכען זיין פארגעגנער, קעניג הוסיין, האט זיך אזוי מיאוס פערפלאנטערט, און איז געווארען אויסגעגליטשט.

זעהענדיג, אז קעניג אבן סאוד ווערט צופיל זעלבסטשטענדיג, לאזט זיך נישט בויגען און פאלט ארונטער דעם איינפלוס פון אנדערע רעגירונגען, איז פלוצים'דיג אויסגעבראכען אן אויפשטאנד אין די גרעניצען פון דער העדזשאס-פראווינץ, געפיהרט דורך א געוויסען אראבישען מנהיג „בן רפאדה", וועלכער האט בעשלאסען צו בעפרייען דאס הייליגע העדזשאס-לאנד פון די וואהאביטען, וואס ווערען פערעכענט ביי די אנדערע מוסולמענער אלס כופר און צושטערער פון איסלאם.

דעריבער האט בן רפאדה אויפגעהויבען דעם אויפשטאנדס-פאהן און פראקלאמירט א הייליגע מלחמה געגען קעניג אבן סאוד איהם צו פערטרייבען פון העדזשאס און אונטער דער פיהרערשאפט פון בן רפאדה קלייבען זיך די פערשידענע אראבישע שבטים און עלעמענטען, וואס זענען נישט צופרידען מיט דער הערשאפט פונ'ם וואהאביטישען קעניג.

אזוי שפילט זיך די דיפלאמאטיע.

ש. יצחקי

פרעסע-אפקלאנגען פון דער יודישער וועלט-קאנפערענץ

לאנדאן, (יט"א) דער ארגאן פון די ענגלישע באפטיסטן „באפטיסט טיימס" ווידמעט א לייט-ארטיקעל דער יודישער וועלט-קאנפערענץ אין גענף, אין וועלכען עס ווערט מיטגעטיילט, דאס די צייטונג האט ארויסגעשיקט צו דער קאנפערענץ פאלגענדע דעפעשע: „די ענגלישע באפטיסטען בעטען ווענען א ברכה פאר אייער ווערק פון יודען-בעפרייאינג".

די באפטיסטען—ווערט ווייטער געזאגט אין דעם ארטיקעל—טרעטען ארויס פאר געוויסענפרייהייט און פאר אפשאפען אלע בירגערליכע און פאליטישע בעגרענצונגען. די שנאה צו יודען און די פערפאלגונגען ענטשטעהען מצהרסטענטיילס אויס קנאה צוליב דעם זשעני פון יודישען פאלק".

לאנדאן, (יט"א) א שארף נעגאטיווע אפשאצונג פון דער יודישער וועלט-קאנפערענץ אין גענף גיט אין לעצטען נומער דער „דזשואיש קראניקל".

„אויף דער פערזאמלונג אין גענף, שרייבט „דזשואיש קראניקל", איז נישט נאר אויפגעטון געווארען גארנישט ממשותדיגעס, נאר מען האט אפילו נישט געפרובט צו רעדען וועגען דעם, וואס קען פיהרען צו א בעסערונג פון דער איצטיגער שווערער ווירטשאפטליכער, פאליטישער און סאציאלער לאגע פון די יודען אין פיל טיילען פון דער וועלט. די ווערטלאזיגקייט פון דער קאנפערענץ איז בעוויזען דער הויפט-מאטיוו, צוליב וועלכען דאס ענגלישע יודענטום האט זיך ענטזאגט אין איהר צו בעטייליגען און די דאזיגע שטעלונג האט זיך ארויסגעוויזען אלס ריכטיג. אן'אינטערנאציאנאלע קאנפערענץ, — שרייבט צום סוף „דזשואיש קראניקל" — אויף וועלכער אמעריקאנער בירגער האבען דאס איבערגעוויכט, ווי דאס איז געווען אויף דער גענפער קאנפערענץ, האט נישט הינטער זיך קיין שום רעגירונג, אויף דער מיטהילף פון וועלכער מען קאן רעכענען אין גענף".

בערלין, (יט"א) דער היטלעריסטישער „פעלקישער בעאבאכטער" ווידמעט א גאנצע זייט דער יודישער וועלט-קאנפערענץ אין גענף, וועלכע ער בעצייכענט אלס „פערזאמלונג פון אינטערנאציאנאלען יודענטום". דער היטלער-ארגאן ציטירט הויפטזעכליך די רעדעס פון ד"ר קארעסקי און ד"ר נחום גאלדמאן, וועלכע ער נוצט אויס, כדי אנצוגרייפען די פאפען-רעגירונג אלס פרא-יודישע. אין אלע ארטיקלען און נאטיצען שווימעלט פון די ווילדסטע יודען-העצערישע אויסרופען.

אקרבן פון זנות און אויסגעלאסענקייט

לעמבערג.

אויף די „וואלי גובערנאטארסקיע" האט זיך פער'סמ'ט א געוו. יאנינא לעמליך (קלעפאר'אווסקא 28).

די סיבות פון זעלבסטמארד פון דאזיגען מיידעל זענען אויסערגעוועהנליך טענסאציאנעל און כאראקטעריסטיש פאר דעם לעבען פון דער היינטיגער פערדארבענער יוגענד.

פרל. לעמליך איז אלט 20 יאהר, ביז 16 יאהר איז זי געגאנגען אין גימנאזיע און שפעטער, האט זי איבערגעריסען די שטודיעס, ווייל זי איז אריינגעצויגען געווארען אין א בעץ פון זנות און אויסגעלאסענקייט.

שוין א לענגערע צייט ווי יאנינא פלעגט בעזוכען א געהיימען קלוב פון דעגענעראטען און נארקאמאנען, וואו עס פלעגען אריינקומען פערשידענע אנדערע מיידלעך. מען האט דארט געטריבען מיאוסע ארגיעס און דערפאר האבען די מיידלעך בעקומען גוט בעצאהלט.

אזוי האט עס געדויערט א לענגערע צייט. פרל. לעמליך האט פאר דעם פערדינטען געלד געלעבט א גוטען טאג און זיך שעהן אנגעטון.

די עלטערן האבען דאס מיידעל געבעטען, אז זי זאל רייסען מיט דער אויסגעלאסענעם לעבען. זיי וועלען אליין טראכטען איהר געניגען צוצוטון און איהר באקומען אלץ, וואס איהר הארץ וועט נאר גליסטען.

די עלטערען האבען זיך צובראכען און געטון אלץ מעגליכע און אומעגליכע, אז יאנינא זאל גאר נישט מעהלען.

א קורצע צייט האט אבער דאס מיידעל אויסגעהאלטען צו זיין אין אן'אנשטענדיגער סביבה.

אנומעלט האט זיך יאנינא פלוצים ארויסגעכאפט פון דערהיים און ווידער אוועק צו איהרע אלטע „חבר'טעס און חברים".

א פאר טאג האט זי געפעהלט אין דער היים און ווען די עלטערן האבען געזעהען, אז זייער טאכטער קומט נישט אהיים, האבען זיי וועגען דעם געמאלדען דער פאליציי.

יאנינא איז פערהאלטען געווארען אין גאס און אפגעפיהרט געווארען אין פאליציי-קאמיסאריאט.

דארט האט זי אבער מיט קיין איין ווארט נישט געוואלט פערראטען איהר „חברה".

די פאליציי האט דאס מיידעל איבערגעגעבען צו איהרע עלטערען.

יאנינא האט אבער ווייטער געוואלט געהען אין קלוב.

ווען איהרע עלטערען האבען איהר דאס געשטערט, האט זיך יאנינא גע'סמ'ט.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
צוריקגעקעהרט.
נעמט אן פון 8-2 און פון 5-9 אוונד.
בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

ווי אזוי צו פערלירען וואג אהן געפאהר

פון דר. ש. וויץ.

אין 99 פאלען פון יעדע הונדערט קומט די איבערגעוויכט פון א פעזאן פון צופיל עסען, און אויב אזעלכע מענשען ווילען צוריק ווערען נארמאל, דארפען זיי פשוט עסען ווייניגער. דאס איבעריגע פעטס, וואס געפינט זיך אייער קערפער וועט דערפיהלען דאס, וואס איהר וועט אן דורך אייער קלענערער דיעטע, און ווען אט דאס גאנצע פעטס וועט אויסגענוצט ווערען, וועט איהר צוריק בלייבען ביי אייער נארמאלער געוויכט. ווען איהר קומט צו אט דעם פונקט, קאנט איהר שוין צוביסלעך פערגרעסערען אייער טעגליכע שפייז-ליסטע און אויף אזא אופן האלטען אייער וואג אויף א געהעריגען שטאנדארט.

איהר מוזט געדענקען, אז כדי צו רעדוצירען וואג, מוזט איהר נישט עסען קיין ספעציעלע צוגעגרייטע שפייזען. די פשוט'ע עסענס, איינפאך געקאכט און מיט פערשטאנד גענוצט; ריכטיגע טעגליכע איבונגען אויף דער פרייער לופט; גענוג זונשיין; א באד יעדען טאג; גענוג אפרוה און א פולע נאכט שלאף — דאס זענען די געזונדסטע און נאטירליכע מיטלען פאר וואג-פערקלענערונג.

עס איז נישטא די מינדסטע נויטיגקייט פאר א פעטען מענשען, וואס וויל פערלירען געוויכט, ער זאל דורכדעם זיך פערוואנדלען אין א לאסט פאר דער גאנצער פאמיליע. זיי קאנען זיך עסען גלייך מיט יעדען איינעם פון דיזעלבע מאכלים, וואס ווערען סערווירט אויפ'ן פאמיליען-טיש. נישט מעהר — זיי דארפען עסען ווייניגער. אין בעצוג צו רעדוצירען וואג דורך עסען דארף מען געדענקען, אז מילך קומט צוערשט; דאן קומען פרוכט און גרינצייג; דערנאך קומט ערשט פלייש, אייער אדער פיש. שפייזען פון צוקער, קראכמאל אדער פעטס זאלען בלויז גענומען ווערען אין אזא מאס וויפיל עס איז נויטיג צו בעזארגען דעם קערפער מיט היץ און ענערגיע.

פאר א געזונטער געוויכט-פערקלענערונג זאל מען זיך בעגנוגענען מיט בלויז איין רייפטעל ברויט צום פריהשטיק, מיטאג און אוועגד. אויך א קליינע פארציע קארטאפעל. מיידט אויס צוקער און פוטער צו אייער פלייש. עס איז אויך נויטיג אויסצומיידן די פערשידענע סארטען צו-פעטע פליישע, אדער שמאלציגע פיש, אדער הערינג. אויך און פאר די, וואס ווילען רעדוצירען נישט גוט קיין קאנסערווען, ניס און קיין געפרעגעלטע עסענס.

ער מעג און זאל עסען וויפיל ער קאן: טאמיטאז, רעטעך, קרויט, ארבעס, גרינע בעבלעך, ציבעלעס, ריבען, מעהרען, שפארגעל און שפינאק, ער מעג אויך טרינקען א סך זיסע פרוכט-זאפטען און עסען אזוי פיל פרישע פרוכט, וויפיל זיין הארץ גלוסט.

די אלע גרינסען זאל ער אבער עסען אהן פוטער, אדער אנדערע פעטע צוגאבען.

דאס אויסגעצייכענטע דא איז געמיינט פאר דער דורכשניטליכער פעטער אדער דיקער פערזאן, וואס וויל ווערען דינער.

בעקאנטמאכונג.
די בעוואוסטע און רענאמירטע
קאנקורענץ-פערפומעריע
י. דרוקער
5 זאוואדזקא 5
טעל. 175-92
מאכט בעקאנט איהרע געעהרטע קונדשאפט, אז פון 1-טען אויגוסט ה.' זענען די פרייזען אויף אלערארט קאסמעטיק ווייטער רעדוצירט געווארען
עמפפעהלט דעם רייכסטען אויסוואהל פון די נייעסטע פאריזער פערפומען, די פיינסטע פודערן, טואלעט-זייפען א. א. וו.
בעמערקונג: ענגראסיסטען בעקומען ספעציעלען ראבאט!!!

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

וועגען קריזיס און קאאפעראציע

„קריזיס און קאאפעראציע“ — אט דאס איז די טעמע פון אלערליי ארטיקלען און בראשורען אין גאר דער וועלט. נישט וועהניג איז אויך אויף דער טעמע געשריבען געווארען אין דער יודישער קאאפעראטיווער און אפילו אלגעמיינער פרעסע. נאך מעהר: עס האט זיך אפילו פונאנדערגעברענט א געוואלדיג פייער צווישען די קאאפעראטארען און סתם זשורנאליסטען אויף דער טעמע: צי מוז די קאאפעראציע מיטליידען אין דער זעלבער מאס פון דעם אלגעמיינעם קריזיס און צי קען זי נישט דוקא אין דער צייט פון קריזיס, פון נויט, שפילען נאך א פיל וויכטיגערע און שטארקערע ראל, ווי תמיד.

און אט אויף דער טעמע לייענען מיר איצט ווידער א שטים פון א יודישען קאאפעראטאר, א קאאפעראטאר, וואס איז טעטיג אין דער ווייטער ארגענטינע, וועלכער בעריהרט אויך די זעלבע טעמע, און זעלבסטפערשטענדליך, אויך אין זעלבען קאאפעראטיווען גייסט, ווי אלע קאאפעראטארען.

אין „קאלאניסט קאאפעראטאר“, ארגאן פון דער יודישער לאנדווירטשאפטליכער קאאפעראטיווער ארגאניזאציע אין ארגענטינע „פראטערנידאד אגראריא“, געפונען מיר אן ארטיקעל פון בן מנחם א. נ. „צוויי מאל קריזיס“, פון וועלכען מיר גיבען דא איבער די וויכטיגסטע טיילען.

„ווי א סך אנדערע גוטע און נוצליכע בעוועגונגען איז אויך דער קאאפעראטיוויזם געשאפען געווארען צוליב נויט, שלעכטע עקאנאמישע אומשטענדען; דער מאראלישער און מאטעריעלער דרוק פון די רייכע רעדעל-פיהרער האט געטריבען צו דעם, אז די געדריקטע, די אומצופרידענע, זאלען אויסגעפונען דעם איינציגען גרויסען כח, וואס זיי בעזיצען — די סאלידאריטעט — און זאלען זיך מיט דעם פערטיידיגען.

„די פיאנערען פון דער קאאפעראציע זענען געווען אזעלכע, וואס אויסער זייער ארענטליכער ארבייטס-קראפט און רוהיגען געוויסען האבען זיי מעהר גארנישט פערמאגט. און ווען מיר זעהען איצט די צוואקסענקייט און פערצווייגונג פון דער קאאפעראטיווער בעוועגונג, איז געווען צו דערווארטען, אז נאך אזא געלונגענעם פרואוו, וואס גיט אזעלכע גלענצענדע רעזולטאטען, וועט שטענדיג אזוי זיין, אז די קריטיש-עקאנאמישע צייטען וועלען מיטווירקען צו דער פערפעסטיגונג פון די קאאפעראטיווען, אז יעדעס מאל, ווען עס וועט קומען א דראהונג פאר'ן ארבייטס-עלעמענט, וועלען זיי זוכען צו פערפעסטיגען זייער געזעלשאפט, צו פערשטארקען און אויסברייטערן דעם געאייניגטען פראנט. און וואס דען אנדערש האט מען געקענט דערווארטען? אין דער צייט, וואס די קאאפעראציע האט אזוי אקסיאמאטיש בעוויזען איהר פאטענץ, ווען מיר האבען פאר זיך אזעלכע קלארע און איבערצייגענדע בעווייזען פון די ווירקליכע נוצען, וואס דער קאאפעראטיוויזם ברענגט טאג-טעגליך, ווען אלע פערשטעהען שוין, מיט וויפיל עס וואלט געווען ערגער, ווען דער קאאפעראטיוויזם איז נישטא, אין אזא צייט איז דאך אלזא געווען פערשטענדליך און לאגיש צו דענקען, אז אין די קריזיס-יאהרען וועלען די קאאפעראטיוען בעקומען א גרעסערע מאראלישע און מאטעריעלע אונטערשטיצונג מצד דער מיטגלידערשאפט. צום גרויסען בעדויערען, אבער, איז דאס נישט אזוי.

„ביי דעם איצטיגען שארפען קריזיס דערמאנט מען זיך יא אין קאאפעראטיוו, אבער אויף א פערקעהרטען אופן; אין דער שלעכטער צייט וויל מען, אז דער קאאפעראטיוו זאל העלפען, ער זאל בארגען און פערבארגען, ער זאל געבען, ווייל דער מיטגליד דארף האבען. מען טענה׳ט, אז עס איז א הויב פון קאאפעראטיוו, ער זאל העלפען אין אן אנגער צייט, נישט קימערענדיג זיך צו וויסען, וואו נעמט דער קאאפעראטיוו נעהמען. און כמעט קיינער וויל נישט מאכען די קלענסטע אנשטרענגונג אויפצוקעהרען דעם קאאפעראטיוו כאטש א טייל, א קליינעם טייל, וואס ער איז איהם שולדיג, כדי אזוי ארום צו פערגרינגערן זיין לאגע און ארויסהעלפען זיין אינסטיטוציע אין איהרע פינאנסיעל שווערע מאמענטען.

„און דער קאאפעראטיוו בעט נישט קיין טובות, ער מאהנט נאר דאס, וואס ס'קומט איהם; ער האט בעטרויט דעם מיטגליד און פערלאנגט, מען זאל אומקעהרען צוריק דאס, וואס מען איז שולדיג און ער מאהנט, ווייל מען מאהנט ביי איהם, ווייל ער געפונט זיך אין א סכנה צו פערלירען דעם קרעדיט מיט׳ן דערוואַרבענעם פרעסטיזש.

„געטיים זענען פערהאן אזעלכע, וואס קענען טאקע נישט צאהלען, עס זענען אבער פערהאן אויך אזעלכע, וואס זענען שולדיג היבשע סומען, און ביי אביסעל אנשטרענגונג וואלטען זיי יא געקענט אביסעל פערקלענערן דעם חוב, אבער זיי ווילען דאס נישט טאן, צוליב ריין „אידעאלע“ סיבות, זיי ווילען נישט „העלפען“ דעם קאאפעראטיוו, ווייל ער פיהרט זיך נישט גוט. צי זיי מיינען ערנסט דאס, וואס זיי זאגען, אדער זיי זאגען דאס צוליב פערטויבען דעם געוויסען, איז שווער צו ענטפערן.

„איצט, מעהר ווי אלע מאהל, דארף מען דאך פערשטעהן, ווי אומבעדינגט נויטיג ס'איז פאר אונז די ארגאניזאציע. איצט איז א צייט צו פערפעסטיגען די קאאפעראטיווען דערפאר, וואס איצט, מעהר ווי קיינמאל, האט זיך נישט געפיהלט אזוי שטארק די נויטיגקייט צו ארגאניזירען די קרעפטען און פערפעסטיגען דארף מען מיט מעשים, מיט אנשטרענגען זיך איינצוצאהלען דעם קאאפעראטיוו וויפיל ס'איז נאר מעגליך. די איצטיגע לאזונג דארף זיין: „איינער פאר אלע“.

„וואס האבען געטאן די ראטשדעלער פיאנערען, ווען זיי האבען איבערגעלעבט א שארפען קריזיס? זיי האבען געשאפען די קאאפעראציע.

„וואס טוען אלע פערשטענדיגע מענשען אין דער איצטיגער מאדערנער צייט, כדי זיך בעסער צו דערהאלטען? זיי ארגאניזירען זיך אין געזעלשאפטען?

„וואס האבען מיר געטון צו קעמפען קעגען דער עקספלואטאציע אין שאפען א קראפט? מיר האבען געשאפען קאאפעראטיווען.

„וואס טוען מיר אין א שלעכטער צייט צו דערהאלטען די קאאפעראטיווען?... גארנישט!

„אדער לאמיר שטעלען אנדערש די פראגע:

„וואס וואלטען מיר געטון אין אזא לאגע, ווען מיר האבען נישט קיין קאאפעראטיווען? וועלכע מיטלען וואלטען מיר אויסגעפונען אלס בעסטע זיך אנטקעגענצושטעלען דעם קריזיס? זיכער, אז קיין בעסער מיטעל ווי ארגאניזירען זיך אין א קאאפעראטיוו וואלטען מיר נישט אויסגעפונען. דאס איז די איינציגע רפואה, אויף וועלכער אלע ווייזען אן. איז פארוואס, ווען מיר האבען שוין דעם קאאפעראטיוו, ווילען מיר נישט מאכען קיין אנשטרענגונג צו געבען איהר אן׳עקזיסטענץ-מעגליכקייט?

„נ'ו ט איז א דעליקאטער ענין. זי פיהרט צו עקסטרעמען. לאמיר, אלזא, אויסנוצען די נויטען ווי אונזערע פארגענגער, צום בעסטען, שענסטען עקסטרעם פון גוטע און פעסטע קאאפעראטיווען“.

וואס יעדער סוחר און האנדווערקער דארף וויסען?

קליינע עקספארטערען וועלען נישט קענען ארויסשיקען קאנפעקציע קיין אויסלאנד

ווי בעקאנט איז, צוליב די בעמיהונגען פון מלוכה'שען עקספארט-אמט, שוין טיילוויז רעגולירט געווארען די בעציהונגען אין עקספארט פון קאנפעקציע. די לעצטע שריט אין דער דאזיגער הינזיכט פון מלוכה'שען עקספארט-אינסטיטוט, האבען ארויסגערופען א בעאונרוהיגונג אין די ספערען פון די קאנפעקציע-עקספארטערען.

די דאזיגע קאנפעקציאנערען ווייזען אן, אז פון איצט וועלען זיי זיך מיט קאנפעקציע-עקספארט קענען פערנעהמען נאר די גרויסע האנדעלס-פירמען, וועלכע קויפען אויס פאטענטען פון ערשטער און צווייטער קאטעגאריע, וועלכע פיהרען ריכטיגע האנדעלס-ביכער און וועלכע בעזיצען א בעשייניגונג פון דער האנדעלס-קאמער און עקספארט אינסטיטוט אז זיי פיהרען א ראציאנעלען און נישט-שעדליכען האנדעל פאר די אינטערעסען פון פוילישען קאנפעקציע-עקספארט. אזוי ארום וועלען די גרויסע עקספארט-פירמען אין ווארשא, לאדז און ביליץ קענען שטרעבען אויסצושליסען די קלענערע פירמען פון קאנפעקציע-עקספארט.

ווי מיר דערוויסען זיך, וועלען אלע קלענערע עקספארטערען פון קאנפעקציע אין דער נאהענטסטער צייט אונטערנעהמען ענטשפרעכענדע שריט, כדי צו ענדערען די בעשלוסען פון מלוכה'שען עקספארט-אינסטיטוט.

פעסטע טענדענץ אויף מאנופאקטור-סחורה

דער נאהענטער סעזאן אין דער מאנופאקטור-בראנזשע הויבט זיך אן ביי א זעהר פעסטער טענדענץ אויף סחורה.

די פרייזען אויף באנוועל זענען שטארק געשטיגען און דאס מוז ווירקען, אז די פרייזען פון פערטיגע באנוועל סחורות זאלען ווערען טייערער. עס איז א דיפערענץ אין א 10—12 פראצענט אויף דער סחורה.

פארלויפיג האבען די פאבריקאנטען אין לאדז אויפגעשטעלט די פרייז-קוראנטען לויט די אלטע פרייזען פון באנוועל אבער עס איז נישט קיין ספק, אז די געהעכערטע פרייזען אויף באנוועל מוזען דערפיהרען צו פעסטערע פרייזען.

גאנץ מעגליך, אז דאס וועט אפשר בעווייטיגען די קאנקורענץ אין דער מאנופאקטור פאבריקאציע.

די מאנופאקטור-פאבריקאנטען האבען צוגעגרייט וועהניג סחורה, אויב די פאדערונג וועט זיין גרויס, וועלען זיי בשום אופן נישט קענען צושטעלען אויף צו בעפרידיגען דעם געברויך. מען האפט, אז דער איצטיגער ווינטער-סעזאן וועט זיין א אויסערסט לעבהאפטער און אריינברענגען א נייעם פרישען שטראם לעבען אין דער בראנזשע.

די ווארשאווער הורטאווניקעס זענען שוין איצט אין לאדז און קאנטראקטירען סחורות צום ווינטער-סעזאן. אינטערעסאנט איז, אז נישט קוקענדיג, וואס די טענדענץ איז פעסט, ווילען נישט די הורטאווניקעס זיך בעזארגען מיט צו גרויסע זאפאסען. זיי ווילען בעסער קויפען יעדע וואך א פרישע פארטיע סחורה. דאס איז דערפאר, ווייל זיי האבען נישט קיין צוטרוי צו די ווערטער פון די פאבריקאנטען, אז זיי וועלען דעם גאנצען ווינטער האלטען פעסטע פרייזען.

רעגירונג וועט קויפען תבואה

די רעגירונג האט אסיגנירט 20 מיליאן זל. פאר דעם מלוכה'שען תבואה-אמט, אויף איינצוקויפען תבואה און צו אינטערוועניערן אויפ'ן תבואה-מארק. פאר א יאהרען האט מען אסיגנירט א גרעסערע סומע. דער תבואה-אמט וועט נישט טארען קויפען תבואה אויף צו שפעקולירען און צו מאגאזינירען, נאר וועט קענען קויפען נאר פאר'ן עקספארט קיין אויסלאנד. די אינפארוועגץ-טעטיגקייט פון תבואה-אמט וועט זיין דאס יאהר שוואכער צוליב דעם דוחק אין געלד.

די פראטעסט-אקציע געגען די נייע עקזעקוציע-פארשריפטען

די פראטעסט-אקציע געגען די נייע עקזעקוציע-פארשריפטען, וואס האט זיך אנגעהויבען לויט דער איניציאטיוו פון לאדזער סוחרים-פעראיין פיעטריקאווער 10, איז איבערגעגאנגען צו די צענטראלע יודישע און קריסטליכע סוחרים-פעראיינען אין ווארשא, וועלכע האבען די טעג אפגעהאלטען א ספעציעלע בעראטונג. ס'זענען אנגענומען געווארען א רייהע בעשלוסען וועגען ווענדען זיך צום פינאנץ-מיניסטעריום מיט עטליכע פארשלאגען וועגען מילדערען די שטרענגקייט פון געזעץ. גאנץ בעזונדערס בעמיהען זיך די צענטראלעס, אז מען זאל נישט קענען ביי די סוחרים מאכען עקזעקוציעס ביינאכט אדער יום-טוב.

א הורטאווניק מוז געבען דעם שטייער-אמט אדרעסען פון קונדען

אויפ'ן סמך פון די ארטיקלען 46 און 47 פון געזעץ וועגען הכנסה-שטייער, מוז דער הורט-סוחר געבען דעם אמט אלערליי מאטעריאלען, וועגען זיינע קונדען, דאס איז נוגע נאר די הורטאווניקעס, וואס פיהרען ריכטיגע האנדעלס-ביכער. אבער לויט דעם געזעץ איז נישט פערפליכטענד, אז דער הורטאווניק זאל אויף דער פאדערונג פון אמט אליין צושטעלען א רשימה פון זיינע קונדען, און זיין בוכהאלטער זאל דאס מוזען מאכען. דער אמט דארף דעלעגירען א בעאמטען, וועלכער קען זיך אפשרייבען פון די האנדעלס-ביכער א רשימה פון אלע קונדען מיט די סומעס פון די טראנזאקציעס. דער שטייער-אמט דארף נישט פאדערען, אז דער סוחר זאל דאס אליין מאכען. דער הורטאווניק, וואס זיינע אנגעשטעלטע און בוכהאלטער זענען שטארק בעשעפטיגט מוז מעלדען דעם שטייער-אמט, אז די האנדעלס-ביכער זענען צו דער דיספאזיציע פון אמט, און זיינע בעאמטע. דער אמט נעמט געוועהנליך ארויס פון די האנדעלס-ביכער די נעמען און אדרעסען פון די פירמעס, ביי וועלכע מען קויפט סחורות און די קונדען, וועלכע מען פערקויפט סחורה, מיט די סומעס.

מהומה צווישען לוין-וועבער, אפרעטור= און פארבעריי=בעזיצער

זיי וועלען מוזען צאהלען שטייער פאר די אנאנימע פאבריקאנטען

צווישען די אפרעטור, פארבעריי - בעזיצער און לוין-וועבער איז איצט א גרויסע מהומה. מ'האט זיי צוגעשיקט אויפפאדערונגען פון די שטייער-אמטען צו בעצאהלען אויך די שטייערן פון די אנאנימע פאבריקאנטען, וועלכע לאזען אויסארבייטען זייערע סחורות אין די דערמאנטע פאבריקען. דער ענין שטעלט זיך פאר אויף פאלגענדען אופן: אין די לוין-וועבערייען, אפרעטורען און פארבערייי האבען צאהלרייכער פאבריקאנטען צוגעשיקט זייערע סחורות אויף אויסצוארבייטען און אויסצופערטיגען. די פאבריקאנטען האבען פאר דער ארבייט בעצאהלט מזומנים און אויפגעגעבען געמען פון דער הפטורה.

מיט א געוויסער צייט צוריק האבען די שטייער-אמטען אדורכגעפיהרט רעוויזיעס אין אלע לוין-וועבערייען אפרעטורען און פארבערייען און אויפגענומען רשימות פון אלע פאבריקאנטען, וועלכע גיבען דארט אויסצוארבייטען און די גרויס פון די סומעס, אויף וועלכע די אנאנימע פאבריקאנטען ארבייטען אויס אין פערלויף פון יאהר. אויף דעם סמך האבען די שטייער-אמטען ארויסגעשיקט צאהלונגס-אויפפאדערונגען צו די אלע פאבריקאנטען צו בעצאהלען אומזאץ-און הכנסה-שטייער. ס'האט זיך אבער ארויסגעשטעלט, אז אויף די אנגעוויזענע אדרעסען וואוינען גארנישט קיין פאבריקאנטען מיט אזעלכע נעמען, ווייל די פאבריקאנטען, וועלענדיג אויסמיידען דאס בעצאהלען פון שטייערן. האבען אין די פאבריקען אויפגעגעבען פאלשע נעמען און פאלשע אדרעסען.

די שטייער-אמטען האבען דעריבער געהאט א געוואלדיגע ענטוישונג און אויפגעפאדערט די לוין-וועבער, אפרעטורען און פארבער, אז זיי זאלען בעצאהלען די סומעס, וועלכע קומען פון זייערע קונדען.

איז טאקע געווארען א מהומה, ווייל באמת וואס זענען דא די פאבריקס-בעזיצער שולדיג? זיי פיהרען רעגעלמעסיגע האנדעלס-ביכער. שרייבען איין יעדעס שטיקעל סחורה וואס ווערט ביי זיי אין די פאבריקען אויסגעארבייט, אזוי אז זיי צאהלען אומזאץ-שטייער און הכנסה-שטייער לויט דעם פאקטישען אומזאץ וואס זיי האבען געמאכט און לויט דער פאקטישער הכנסה וואס זיי האבען געהאט. די פאבריקען האבען אויסגעשריבען אפגעשטעמפעלטע רעכנונגען פאר די מענשען, וועלכע האבען ביי זיי געגעבען אויסצוארבייטען און אויף די נעמען. וועלכע די בעטרעפענדע האבן אנגעגעבען.

וועמען איז אבער איינגעפאלען, אז די פאבריקאנטען דארפען ווערען פונקציאנארען פון אויספארשונגס-אמט, אויסלעגיטירען יעדען איינציגען מענשען, וועלכער ארבייט ביי זיי און נאכקאנטראלירען צי די אויפגעגעבענע אדרעסען זענען ריכטיגע?

דער שטייער-אמט האט אבער אויך נישט קיין עצה וויאזוי אויסצוגעפינען די אנאנימע פאבריקאנטען און מיט'ן ארויסשיקען צאהלונגס-אויפפאדערונגען צו די לוין-וועבער, אפרעטורען און פארבער ווילען די שטייער-אמטען אויסאיבען א דרוק, אז ס'זאלען אויפגעגעבען ווערען די ריכטיגע פאבריקאנטען. די לוין-פאבריקאנטען טענה'ן אבער אז זיי ווייסען נישט און וועלען זיך נישט קענען דערוויסען אויך.

די לוין-פאבריקאנטען האבען זיך געווענדעט צו דער האנדעלס-קאמער וועגען אן אינטערווענץ אין דעם ענין, וועלכע איז אויך גלייך אונטערגענומען געווארען. דער דאזיגער אומשטאנד האט אבער אויך געברענגט דערצו, אז ס'זאל זיך אויפסניי אנהויבען די פאלעמיק וועגען די אופנים פון קאמף מיט דעם אנאנימען האנדעל און דער אנאנימער פאבריקאציע, וועלכע ברענגט שאדען נישט נאר דעם מלוכה אוצר ביים נישט צאהלען קיין שטייערן, נאר אויך דעם האנדעל און אינדוסטריע צוליב דער קאנקורענץ וואס זיי אנאנימען איז מעגליך צו פיהרען.

פון האנדעלס-געריכט

געריכט צוריקגעצויגען דעם אופדלאשטש פון פאפיר-סוחר דוד לוקסענבורג

קאזשימיעזש קאשינסקי'ן איז פערגאנגענעם יאהר פערעפענטליכט געווארען אנ'אופדלאשטש מחמת דעם, וואס ק. איז בעשולדיגט געווארען אין א ביזוויליגען באנקראט, איז ער איינגעזעצט געווארען אין תפיסה. דעם 6-טען אקטאבער 1931 האט ער בעקומען א גליט, און שפעטער האט ער די בעלי חובות פארגעלעגט א רעגולאציע אויף 20 פראצענט.

נעכטען האט דאס געריכט די רעגולאציע בעשטעטיגט.

* * *

מיט א חודש צוריק, איז אויף דער פאדע-רונג פון דער פירמע „א. פרידמאן" פערעפענטליכט געווארען אנ'אופדלאשטש דעם פאפיר-סוחר דוד לוקסענבורג (פיעטרק 44).

געגען דעם האט די פירמע אפעלירט, אנגעבענדיג א גאנצע רייה מאטיווען, לויט וועלכע ס'ווערט אנגעוויזען, אז דער אופדלאשטש דארף צוריקגעצויגען ווערען.

דאס געריכט האט אויף דער נעכטיגער זיצונג דעם אופדלאשטש צוריקגעצויגען, און די דעציזיע פון 19-טען יולי ד. י. מבטל געמאכט.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופדלאשטש פון דער פירמע „יעקב גאלדבערג און פנחס היימאן" פארבעריי-בעזיצער אין אלעקסאנדער, איז אויף דער לעצטער זיצונג פון האנדעלס-געריכט נאמינירט געווארען אלס סינדיק אדוו. הארטמאן.

* * *

אויף דער זעלבער זיצונג, איז בעטראכט געווארען די ביטע פון דעם געפאלענעם פאבריקאנט מיכאל קאן (וויעזשבאווא 15 און מאניושקי 3) וועגן בעפרייען איהם פון פאליציייאישער אויפזיכט.

דאס געריכט האט קאנען בעפרייט פון פאליציייאישער אויפזיכט.

דער שטרייק אין דער „ווידזעווער מאנופאקטור"

פערברייטערט זיך

(2) לויט ווי מיר האבען שוין געמאלדען, איז סוף פאריגע וואך אויסגעבראכען א שטרייק אין דער אזויגערופענער עגיפטישער שפינעריי (400 ארבייטער) ביי דער „ווידזעווער מאנופאקטור". דער שטרייק איז אויסגעבראכען, מחמת די דירעקציע האט געוואלט רייסען 20 פראצענט פון די לוינען.

נעכטען האט סאלידאריש פערשטרייקט די אזויגערופענע אמעריקאנישע צווירנעריי, אזוי אז אין דעם איצטיגען מאמענט שטרייקען שוין אנ'ערך 2000 מאן.

וועגען דעם ענין האט אינטערווענירט דער ארבייטס-אינספעקטאר, ה' קאקאווסקי, און ער האט בעקומען א פערזיכערונג, אז דאנערשטאג וועט די דירעקציע אדורכפיהרען א גענויע קאנטראלע פון דער לוין-קאלקולאציע.

די ארבייטער האבען אבער בעשלאסען נישט צוצוטרעטען צו דער ארבייט ביז דער סכסוך וועט פולשטענדיג גישט ערלעדיגט ווערען.

ברוטאלער מארד איז מיטען גאס

אלפאנס דערשטעכט זיין „כלה", צושמעטערט דערנאך איהר קאפ מיט א שטיין און נישטערט אויס איהרע טאשען

(2) נעכטען אויף דער נאכט איז אויף קאלענבאך-גאס (אין באלוט) אויסגעפיהרט געווארן א ברוטאלער מארד, וואס עס האבען בייגעוואוינט פיל דורכגעהער.

ביים הויז פון קאלענבאך-גאס 28 האט א יונגער מאנספערשוין אפגעשטעלט א דורכגעהענדע פרוי מיט וועלכער ער האט געהאט א קורצען געשפרעך, בעת וועלכען ער האט ארויסגעכאפט א מעסער און עס אריינגעשטאכען אין איהר ברוסט. די פרוי האט בעקומען דריי טיפע שטערבליכע וואונדען און איז אפגעגאנגען אין א טייך בלוט. אנידערפאלענדיג אויפ'ן ברוק האט דער מעסער-שטעכער אויפגעהויבען א גרויסען שטיין און צושמעטערט איהר שארבען. ליגענדיג א בעוואוסטלאזע, האט דער מערדער גע-גישטערט אין די קעשענעס פון זיין קרבן און נאכ-דעם געוואלט אוועקגעהן.

גראד זענען אויף א דראשקע דורכגעפאהרען עטליכע פאליציאנטען, וועלכע מען האט אויפמערק-זאם געמאכט אויף דעם גרויזאמען פערברעך. די פאליציי-לייט האבען פערהאלטען דעם רוצח, איהם געשמידט אין קייטען און אפגעפיהרט אין אויס-פארשונגס-ארעסט. די ערמארדעטע איז אוועקגע-פיהרט געווארען אין פראזעקטאריום.

די ערשטע אויספארשונג האט בעוויזען, אז די אומגעקומענע איז די 28-יעהריגע פראנטשישקא פאלטשינסקא, א פראסטיטוטקא אהן א בעשטימ-טען וואוינארט. דער מערדער הייסט בראניסלאוו מארטשיניאק, אנ'אלפאנס, דער געליבטער פון דער ערמארדעטער. מארטשיניאק האט זיך מודה געווען, אז ער פלעגט שלאגען זיין „כלה" ווייל זי האט איהם נישט געוואלט אפגעבען דאס גאנצע געלד, וואס זי האט פערדינט.

מארטשיניאק'ן דראהט געשטעלט צו ווערען פאר א שטאנד-געריכט.

—:X:—

מאריאנא, אר, מאריאנא!

זי איז געגאנגען דאוונען מיט'ן מויל, און האט געדאוונט מיט א שטעקען...

(2) לעצטענס ווילען אין טשענטטאכאווו א סך לאדזער, וועלכע זענען אהינצו אוועקגע-גאנגען מתפלל זיין פאר'ן הייליגען בילד.

צווישען די „דאוונערינס" געפינט זיך אויך דאס לאדזער יונגע מיידעל, מאריאנא שימאנסקא (פון קילינסקיעגא 160).

מיט 2 טאג צוריק האט זי אין דער גע-זעלשאפט פון נאך עטליכע פרויען געזוכט, וואו איבערצונעכטיגען, אין בעת זיי זענען אזוי ארומ-געגאנגען, האט זיך צו זיי צוגעשארט דער טשענ-סטאכאווער באלאבעסל, וולאדיסלאוו ביעלטשאק. וועלכער האט אנגעהויבען צוצורייידען די לאדזער פרייליין, זי זאל גיין צו איהם איבערנעכטיגען.

ער גופא וואוינט אין זיין אייגענעם הויז מיט זיין גאנצער משפחה — האט ער פערזיכערט — און מחמת דעם טאקי, וואס די גאנצע משפחה איז אינדערהיים, קאן ער ארייננעהמען צו זיך בלויז זי אליין, אהן איהרע בעגלייטערינס הייסט עס.

ער איז אזוי לאנג צוגעשטאנען און אריינ-געדבר'ט, ביז די שיינע לאדזערין האט זיך גע-לאזט איבערדעדען, (דאך א לאדזער ריין און גאט-פארכטיג הארץ!) און זי איז צו איהם אוועק.

האט זי דער ביעלטשאק מקבל געווען בסבר פנים יפות, געמאכט אנ'אויפנאהמע, ווי פאר א מאנארכע מיט... חזיר-פלייש און מיט א גלעזע-לע משקה. און אז מאריאנא האט דערזעהן עפיס, אז אין שטוב געפינט זי זיך אליין, און קיינער פון דער משפחה איז נישטא, האט זי אנגעהויבען נאכצופרעגען ביים פאן ביעלטשאק: היתכן? סטייטש? וואו זענען זיי?

האט דער פאן ביעלטשאק א שמייכעל גע-טון אין דער וואנסע, א פינטעל געטון מיט אנ'-אויג, א קנאק געטון מיט'ן צונג, און אנגעהויבען איהר צו געבען צו פערשטיין מיט שכל און יושר, אז צו-וואס ברויך זי זיין משפחה צו האבען, אז ער אליין איז דאך דא...

און – נישט לאנג גערעדט, האט מאריאנא א כאפ געטון א שטעקען פון א ראלעט און אנ-געהויבען מיט איהם אזוי שטארק צו מעסטען אי-בער דעם פאן ביעלטשאק'ס קאפ און פלייצעס, אז ער האט קיין אנדערע ברירה נישט געהאט ווי נאר צו שרייען גע-וואלד!

סוף מעשה איז, אז ס'זענען געקומען צו לויפען שכנים, און דעם באלאבעסל האט מען בחרפותינו הרבים ארויסגעווארפען אין דרויסען און די פאננא מאריאנא איז געבליבען אליין – מארליש, הייסט עס!

טשעקאווע איז, אז ביעלטשא האט טאקי, משפחה, נאר זי וואוינט איצט אויף זומער-וואוינונג.

א דערטרונקענער — אנשטאט פיש

מ'האט אין איהם דערקענט א לאדזער עלטערען קריסט

(2) מיט עטליכע טעג צוריק האבען פויערים פון דארף קאטשישעוו, לאסקער קרייז, געכאפט מיט א נעץ פיש.

און א געוויסען מאמענט האבען זיי מיט דער נעץ ארויסגעשלעפט א טויטען האלב-צעפוילטען קערפער פון א דערטרונקענעם עלטערען מאנס-פערשוין.

ווי עס האט זיך שפעטער ארויסגעוויזען, איז דער דערטרונקענער א לאדזער איינוואוינער, דער 62-יאהריגער ראמאן פיאטראווסקי פון ראדוואנסקא גאס.

מיט א קורצער צייט צוריק האט ער זיך צוקריגט מיט זיין משפחה און האט פערלאזט זיין היים.

מיטוואך און פרייטאג

וועלען פארקומען די אויסגלייכס-קאנפערענצען וועגען די שטרייקענדע אין זגערזש און אלעקסאנדער

(2) כידוע, ווערט איצט געשטרייקט אין דער זגערזשער טעקסטיל-בראנזשע, און אין דער אלעק-סאנדערער זאקען-אינדוסטריע.

אין שייכות דערמיט וועלען, מיט דער בע-טייליגונג פון ארבייטס-אינספעקטאר, פארקומען אויסגלייכס-קאנפערענצען: דעם היינטיגען מיטוואך – אין זגערזש און פרייטאג אין אלעקסאנדער.

עס ווערט דארט, ווי בעקאנט, געשטרייקט מחמת דאס סקאסירען אורלויבען און רעדוקציע פון לוינען.

—

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג-ארטאפעד

פאלודביאווא 9, טעל. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

אייגענע פראצאווניע פון זעלבסטשטענדיגע ארטאפעדישע ארטעטען ווי: תקלאדעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פים, גארסעטען א. אז. וו.

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

אויגוסט	דינסטאג
זון-אויפגאנג 4.25	כא
זון-אונטערגאנג 6.53	23
	מנחם אב תרצ"ב

די רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1912

דאס מיליטער-ביורא ביים לאדזער מאגיסטראט איז מודיע די פעראינטערעסירטע פערזאנען, אז דאס אנגעמען איינמעלדונגען צו דער רשימה פון פאבאראווצעס פונ'ם יאהרגאנג 1912, וועט זיך אנהויבען ערשט דעם 1 אקטאבער, און נישט פריהער, ווי עס האבען מודיע געווען די היגע צייטונגען.

פרטים וועלען פערעפענטליכט ווערען דורך א ספעציעלער מודעה.

די דרינגענדע הילפס-אקציע פאר ארבייטסלאזע

(2) אויפ'ן חודש אויגוסט האט דער לאדזער וואיעוואדען-אמט בעקומען, כדי צו פיהרען די ווייטערדיגע ספעציעלע הילפס-אקציע פאר אר-בייטסלאזע – פאלגענדע קרעדיטען:

פאר לאדז – 30,000 זלאטעס; פאר קאליש – 9 טויזענד; פאר פעטריקאוו – 11; פאר טא-מאשאוו מאזאוויצקי – 4; פאר פאביאניץ – 8; פאר קאנסטאנטין – טויזענד; פאר זגערזש – 7; פאר רודע-פאביאניץ – 1,500; פאר אלעקסאנדער – טויזענד; פאר אזארקאוו – 2; פאר זדונסקא-וואליע – 5; פאר ראדאמסק – 2,500; פאר דער לאדזער פאוויאט-אפטיילונג – 9 טויזענד.

בסך הכל האט דער לאדזער וואיעוואדען-אמט בעקומען 91,000 זלאטעס.

וועגען זאליטשקעס פון א ניי געשעפט

א ניי געשעפט צאהלט זאליטשקעס לויט אייגענעם איינזעהען, אויב אבער מען האנדעלט מיט דער אייגענער בראנזשע, וואס מען האט גע-האנדעלט אין זעלבען געוועלב אין פאריגען יאהר, דארף מען צאהלען די זעלבע זאליטשקעס, וואס עס האט געצאהלט דער פריהערדיגער אייגענטימער, האט געפיהרט דיזעלבע בראנזשע אין א גרעסערען מאסשטאב, דארף מען אנגעבען א ביטע צום לייטער פון אמט און מאכען אויפמערקזאם, אז עס איז א נייע אונטערנעהמונג, נייע אייגענטימער, וואס פיהרען דאס געוועלב קלענער, דעריבער זאל ער מסכים זיין אויף קלענערע זאליטשקעס.

וועגען פיהרען האנדעלס-ביכער

מיר מאכען אויפמערקזאם, אז שוין אין עט-ליכע טעג ארום פון 1 סעפטעמבער אן געהט אריין אין קראפט דאס נייע שטראף-געזעץ.

דאס נייע שטראף-געזעץ ענטהאלט 2 אר-טיקלען 280 און 281 אין וועלכע עס ווערט גע-זאגט, אז יעדער סוחר, פאבריקאנט און האנדווער-קער איז פערפליכטעט צו פיהרען ריכטיגע האנ-דעלס-ביכער אין געגענפאל וועט מען ווערען בע-שטראפט ביז 6חרשים ארעסט.

וואוינונגען אין זאו.פ.או.

(א) אין שייכות מיט'ן פערענדיגען פון דעם בלאק נומער 11 אין דער וואוינונגס-קאלאניע פון זאו.פ.או. אויף דער ניי-פאביאניצער גאס דערוויסען מיר זיך, אז אין דעם דאזיגען בלאק איז נאך אויסגעבליבען צו פערענדיגן עטליכע וואוינונגען (צו איין צימער מיט קוך און צו צוויי צימערן מיט א קוך).

מיט אזוי-גערופענע קלענערע בעקוועמליכ-קייטען און מיט א געמיינזאמען באד-צימער.

דער לעצטער וואוינונגס-בלאק, וואס איז בעצייכענט מיט'ן נומער 1, וועט פערענדיגט ווערען אין די נאהענטסטע וואכען.

אמטליכעס

(2) נעכטען איז צוריקגעקומען פון אורלויב און צוגעטרעטען צו זיין אמט דער לייטער פון דער אפטיילונג פאר ארבייט און געזעלשאפטליכע אויפזיכט, דער קאמיסאר פון דער לאדזער קראנ-קען-קאסע, ה' קאזשימיעזש יאגיעלא.

גלייכצייטיג איז אוועק אין אורלויב זיין פערטרעטער, ה' מ. קושיושאנאווסקי.

יודען זענען פיינשמעקער אויף חזנישע געזאנגען און מיין אומזיסטע מורא

דערצעהלט פון פאני רובינא

פנימ'ער דעם איינדרוק, וואס סיראטצא'ס זינגען מאכט אויף זיי.

איך בין זיך מודה, אז עס איז מיר נישט אנגעקומען לייכט ארויסצוטרעטען פאר א יודישען עולם, וועלכער איז, ווי דער שטייגער איז, א גרויסער פיינשמעקער אויף חזניש. יודען זענען דאך בעכלל גרויסע מבינים אויף חזנישע געזאנגען און א חוץ דעם האבען דאך יודען ליב, גאר שטארק ליב דעם חזנישען געזאנג-רעפערטואר.

איך האב אוי־געצייכענט פערשטאנען, אז עס שמעקט מיט א גרויסע ריזיקע פאר מיר אלס פרוי, זיך צו נעהמען צו חזניש. איך האב זיך א ביסעל געשראקען פאר די יודישע פיינשמעקערישע נאז, ביים אויסטרעטען פארצוטראגען חזנישע נגינה פארן יודישען עולם, וועלכער איז נישט געוואוינט צו הערען אזעלכעס פון א פרוי.

איך פלעג זיך, ביים בעזוכען קאנצערטען פון חזנים, זיך גוט צוקוקען צום עולם, אויף זייערע מינעס און האלטונג און אויך צו הערען צו זייערע אפשאצונגען און רעאגירען אויף דעם חזנ'ס פארטראגען די תפילות, איך פלעג דאס טון מיט גרויס אויפמערקזאמקייט און האב זיך דאן איבערצייגט, אז יודען זענען שטרענג בנוגע חזנים; זיי פאדערען א סך פון חזנישע נגינה און עס איז גארנישט פערהאן וואס מקנה צו זיין דעם חזן, וועלכער געפינט נישט קיין חן ביים עולם.

דאס האט ארויסגערופען ביי מיר א שפאר ביסעל אימה.

איך האב אמאל בייגעוואוינט, אין לאנדאן, א דאווענען אין יום-טוב, פון קאנטאר גרשון סיראטא. פון דער ווייבער-שוהל האב איך אבסערווירט די יודען און האב גענוי אראפגעלעזען פון זייערע

פאני רובינא

געפעלט נישט די צוהערער עפעס א שטעל אין דער נגינה, מאכען זיי אזעלכע זייערע מינעס, אז ס'בלוט קאן גערינען ווערען אין די אדערען. געפעלט עס זיי יא, — שטראהלען ביי זיי די פנימ'ער פון התלהבות.

ווען א חזן שטעהט ביים עמוד געפינט ער זיך אין דער גוטער לאגע, וואס ער זעהט נישט דעם עולם פאר זיך.

אנדערש איז עס אבער מיט א קאנצערט, ווען מען ווערט געשטעלט פנים-אל-פנים מיט'ן עולם, און עס קאן געמאלט זיין, זיך אנצוטרעפען מיט די זייערע מינעס פונם עולם — וואס האט שטארק ליב חזניש — אין א מאמענט, ווען עס שמעקט איהם עפעס נישט א דריידעל, אדער א קנייטשעל.

מיין מורא האט זיך אבער ארויסגעוויזען שפעטער פאר אומזיסט. באלד ביים ערשטען א-רויסטרים מיט חזניש, האב איך זיך אנגעטראפען אויף צופרידענע פנימ'ער, וועלכע האבען מיר צו-געגעבען מוט און בעגייסטערונג און א דאנק דעם בין איך שוין דרייסטער צוגעגאנגען צו מיין אויפ-גאבע.

זינגענדיג חזניש אין „סטענדער"-טעאטער, אין יאהאניסבורג, האב איך נאכדעם קאנצערט געהאט אזא איבערראשונג:

הינטער די קוליסען איז ארונטערגעקומען, אין מיין גארדעראב, א שליח פון ארטיגען חזן און האט מיר דערלאנגט א בריוועל, געשריבען אין העברעאיש. דער שליח האט מיר ערקלערט, אז דאס בריוועל האט מיר געשיקט דער ארטיגער חזן, וועלכער איז געווען אין טעאטער און געהערט מיין חזנישען קאנצערט. אינ'ם בריוועל האט דער חזן אויסגעדריקט אנערקענונג פאר מיין זינגען.

נ.פ.ר. אויפ'ן שייד-וועג

(2) די לאדזער ארגאניזאציע פון נ.פ.ר. געפינט זיך, ווי בעקאנט, שוין א לענגערע צייט אויף א שייד-וועג און עס מאכען זיך רעכטע און לינקע אבנייגונגען.

איצט איז בעשלאסען געווארען אויפ'ן 20 סעפטעמבער ה. י. צונויפצורופען אין טאמאשאוו-מאזאוויעצקי א צוזאמענפאהר פון די לינקע נ.פ.ר. אויף וועלכען עס וועט געמאכט ווערען א פרוב איינצופיהרען קלארקייט און ארדנונג אין דער פארטיי.

פערזענליכעס

דער לאוניק פון דער אדמיניסטראטיווער אפטיילונג ביים מאגיסטראט אלעקסאנדער יאגעל איז צוריקגעקומען פון אורלויב און איבערגענומען זיין אמט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10), כארעמזא (פאמארסקא 12), מילער, (פעטריקאווער 46), עפשטיין (פעטריקאווער 225), גארטשינסקי (פשעיאזד 59), אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50).

ווי-אזוי עס וועלען סקאסירט ווערען

די בעשטימטע שטראפען פאר'ן אפשלעפען מיט בעצאהלען שטייערען

(או) דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט פונאנדערגעשיקט א ציקולאר אין בעזונדערע פינאנץ-קאמערען, וואס בעפולמעכטיגט די פרעזידען פון דיזעלבע קאמערען, אויפ'ן יסוד פון די ארטיקלען 1 און 5 פון געזעץ פון 10 יאנואר ה. י. וועגען רעגולירען די פעלגענע שטייערען, צו בטל מאכען די שטראפען פאר'ן אפשלעפען מיט'ן בעצאהלען די שטייערען, וועלכע פיגורירען אין דעם ארטיקעל 1, פונקט 1, ליטערע א, פון אויבענאנגערופענעם געזעץ.

די דאזיגע הנחה וועט געגעבען ווערען אויף אינדיווידועלע, געהעריג בעגרינדעטע בקשות פון די צאהלער, אין דאס אין אויסנאמס-פאלען, ווען דאס בעצאהלען די שטראפען קאן זיי רואינירען.

היטלער ווערט פערברענט...

אין זגערזש אויפ'ן מארק וועט ער האבען דעם סוף, מישטיינסגעזאגט

(2) פון דעם 26 ד. ח. ביז'ן 4 סעפטעמבער ארדענט איין די לאדזער אפטיילונג פון שלעזישען לעגיאן, אונטער'ן פראטעקטאראט פון סטאראסטע, ה' אלעקסעי רושעווסקי א „שלעזישע וואך" (טשעכישען שלאנזקא), וואס וועט בעזונדערס געפייערט ווערען אין זגערזש.

אין די קינא'ס וועלען געוויזען ווערען ספעציעלע פראפאגאנדע-בילדער, און ס'וועט אויך דורכגעפיהרט ווערען אן אנטיקאציע פאר א באיקאט פון דייטשע און דאנציגער סחורות.

עס וועלען אויך ארגאניזירט ווערען מאניפעסטאציעס, און נאך דעם, ווי דער זגערזשער בירגערמייסטער, ה' סוויערשטש וועט האלטען א גרויסע רעדע, וועט אויפ'ן זגערזשער מארק פערברענט ווערען אויף א שייטער-הויפען א ספעציעל געמאכטע מאנעקין פון היטלער'ן...

ביי מידקייט און גערייצטקייט

מורא-געפיהל, שלאפלאזיקייט, הערץ-בעשווערדען, ברוסט-דרוק, רעגולירט דאס נאטירליכע ביטערוואסער

Frenciszka Józefa

די בלוט-צירקולאציע און אונטעראיייב נאבהאלטונג און חירקט בערוהיגענד אויף די וואלגנגען, צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד-אפטעקשענעס.

שרפה אין א מאגיסטראט-אפטיילונג

(2) נעכטען איז אויסגעבראכען א שרפה אויף וויערזשבאווא 52 אין די מאגאזינען פון דער קאנאליזאציע־אפטיילונג ביים מאגיסטראט.

פייערלעשער האבען אין משך פון א האלבע שעה איינגעלאשען דאס פייער.

עס איז פערברענט געווארען דער דאך פון מאגאזין.

ליקווידירט א שטרייק אין זגערזש

(2) מחמת דעם, וואס ס'איז געקומען צו אן אויסגלייך, זענען נעכטען צוגעטראטען צו דער ארבייט די ארבייטער פון דער פירמע „אטא מייער" אין זגערזש.

א נייער שטרייק

(2) נעכטען האבען פערשטרייקט די ארבייטער פון דער פירמע „טעקסום", אויף קילינסקיעגא 102.

דער שטרייק איז אויסגעבראכען צוליב לוין־רעדוקציע.

טריקא-נייהער-שטרייק

דער שטרייק פון די טריקא-נייהער-כאלופניקעס ווערט ווייטער געפיהרט. די הויפט-פאדערונגען זענען: דערהאלטען דעם לוין פון יאהר 1931; אפרעכנען און אויסצאהלען יעדע וואך א. א. וו. די ביזאיצטיגע לעבענס-בעדינגונגען פון די טריקא-נייהער זענען אזעלכע, אז זיי זענען דעצידירט אזוי לאנג נישט צוצוטרעטען צו דער ארבייט, ביז דער אונטערגענומענער שטרייק וועט נישט געקרוינט ווערען מיט דערפאלג.

עס שטרייקען 120 כאלופניקעס-ווארשטאטען.

אונטערגעווארפענע קינדער

(2) אין די קשאקעס פון דער הויפט-אליי אין פאניאטאווסקיס-פארק האט מען געפונען אנ'אונטערגעווארפען מיידעלע, עטליכע חדשים אלט. מ'האט דאס קינד אפגעשיקט אין זשלאבעק. פאליציי זוכט די מוטער.

— אין דער אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכע שוץ ביים מאגיסטראט איז נעכטען געקומען א געוויסע מאריא גארילאווסקא (אהן א שטענדיגען וואוין-ארט), און איבערגעלאזט אין ווארט-צימער איהר 8-יאהריגע מיידעלע, אנינקא...

מילא, דער פארק, ווי דער פארק—ס'לייגט זיך אויפן שכל! — אבער וואס איז דער מאגיסטראט שולדיג ? !

אונטערגעצונדען

(2) אין שייכות מיט דער שרפה אויף קיעפורא 3, בעת וועלכער עס איז פערברענט געווארען דאס הויז פון די ברידער וואלישעק, טיילט מען מיט, דאס עס איז פערהאן א חשד, אז די שרפה שטאמט פון אנ'אונטערצינדונג.

די ברידער וואלישעק האבען א סך שונאים, וועלכע זענען זיי שולדיג געלד, און דאס מיינט מען טאקע, אז זיי האבען עס אונטערגעצונדען דאס הויז.

ר. איזראעל (100

דאס בופעט-מיידעל

א סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן פון דער לאדזער ווירקליכקייט

אין דעם מאמענט איז אריינגעקומען „משה יאט" מיט עטליכע הונדערטער אין האנד יאר מאנקען, ער האט אזוי א ציטער געטון, דערזעהענדיג אין מיטען צימער ליאווקען, ווענען וועלכען ער האט ערשט גערעדט, און וועלכען ער האט אויך געהאלטען פאר איינעם פון די שולדיגע אין טויט פון זיינע פריינד דעם געשטופעלטען ברוך און בעריש מויז. משה איז נישט געווען ווי א בערגישע באטורען, ביי איהם איז אלץ געווען נאר פיסק־מלאכה, פריהער האט ער געקענט זאגען, אז ער וועט די חברה איבער דער שוועל נישט לאזען, אבער ווען ס'איז געקומען ווירקליך האט איהם פערפעהלט מוט דערצו, נאכמעהר דערפאר, ווייל יעדער וויסט פון די יונגע האט משה'ן געבערענגט א שעהן פערדינסטעל און געלד איז ביי איהם געווען דאס טייערסטע און היילגסטע אויף דער וועלט.

ליאווקע האט אויך גוט געקענט משה'ן, ער האט זיך געהאלטען אין דער דאזיגער מלינה, ווייל ער האט געוואוסט, אז מיט געלד קען מען מיט משה'ן אלץ מאכען און אויך איצט, דערזעהענדיג אריינקומען משה'ן, איז ליאווקע צוגעגאנגען צום בופעט־טיש, אוועקגעווארפען דארט א באנקנאט פון צוואנציג זלאטעס, האט ער געזאגט.

— א קאלייקע פאר אלע וואס געפינען זיך דא, זאלען זיי נישט זאגען, אז איך בין זייער שונא, אלע זאלען טרינקען פאר מיין געלד.

משה האט מיטביידע הענד א כאפ געטון דעם באנקנאט פון צוואנציג זלאטעס, פון אלע זייטען אבער האט מען געקוויטשט מיט די ציהן און מיט כעס געקוקט אויף משה'ן, ליאווקע האט זיך אויסגעדרעהט אצוזעהלען וויפיל מענשען ס'געפינען זיך אין דער שענק, כדי צו וויסען וויפיל איינצוגיסען, איצט האט ער ערשט בעמערקט מאנקען, וועלכע האט געוואלט אויסמיידען זיין פערבען און אויס ער לאסענעם בליק.

— זיבען שטארקע האט ליאווקע קאמאנדירעוועט און איין זיסען פאר דער דאמע וואס געפינט זיך אין אהנזער געזעלשאפט.

— ליאווקע האט בעקומען הומאר, ס'האט זיך אויסגעוויזען, אז ער איז געווען צופרידען פון מאנקעס אנוועזענהייט, ער האט דעם רעוואלווער אוועקגעלעגט אויפ'ן בופעט־טיש און אליין, נאכמאכענדיג א קעלנער, האט ער געלעגט צו געטראגען יעדען איינציגען א גלעזעל בראנפען. דער ערשטער איז ער צוגעגאנגען צו קלמן ריז, וועלכער האט איהם ערשט פערטשעפעט, קלמן האט זיך אויפגעשטעלט און מיט א הויכער קאלערא אוועק צו אַב'אַנדער טיש, ליאווקע האט זיך גארבישט געמאכט דערפון און פאר יעדען איינציגען אוועקגעשטעלט א גלעזעל בראנפען, צום סוף איז ער צוגעגאנגען צו מאנקען.

— ביטע מאדאם, מיר וועלען דא אלע טרינקען פאר'ן געזונד פון דער דאמע, וועלכע געפינט זיך אין א נייער געזעלשאפט.

מאנקע האט אפילו נישט א קוק געטון אויף איהם, האט זיך האסטיג אויפגעשטעלט פון דער באנק און איז צוגעגאנגען צו משה'ן.

— דו האסט פאר מיר דאס וואס דו האסט מיר געזאלט געבען, ווייל איך וויל אוועקגעהען פון דאנען.

— צוליב מיר, מאנקע האט ליאווקע זעהר עלעגאנט געזאגט און איך בין דאך צוליב דיר אהערגעקומען, איך בין געווען ביי פריידמאנען, האב איך דיך נישט געטראפען, דעריבער האב איך זיך משער געווען, אז דו ביזט דא.

מאנקע האט דערוויל צוגענומען ביי משה'ן דאס געלד, בעהאלטען דאס ביי זיך אין בוזעם און זיך געווענדעט צום ארויסגאנג, ליאווקע האט איהר פערשטעלט דעם וועג.

— דו ביזט ביין אויף מיר ? מוז איך וויסען פארוואס, מיר דוכט זיך, אז מיר האבען נאך ביז איצט נישט געהאט צווישען זיך קיין „יא" און קיין ביין.

— איך בעט מיר בעפרייען דעם וועג, ווייל איך האב נישט קיין שום פערגעניגען צו בלייבען אין דיין געזעלשאפט.

— דאס הייסט שוין בעליידיגט, מאנקע האט ליאווקע געענטפערט, נישט אוועקגעהענדיג פון דער טיר, און אויף דעם בין איך זעהר עמפינדליך. בעליידיגען וועל איך זיך נישט לאזען, באכמעהר דעם בראנפען, וואס משה האט איינגעגאסען און וועלכע לאזע אויסגעטראגען צו יעדען פון די אנוועזענדע האט קיינער נישט געריהרט. אלע האבען אויפמערקזאם זיך צוגעקוקט צו דער סצענע וואס שפילט זיך אפ ביי דער טיר צווישען ליאווקען און מאנקען, קלמן ריז האט זיך דערנעהנטערט [illegible] און גלייך נאך איהם נאך עטליכע פערשוינען, וואס האבען געהאט אין דער האנד פערשידענע טויטען־שלעגערס, מעסערס און אנדערע אזעלכע זאכען. אין שטוב האט געהערשט אזא אטמאספער, ווי יעדע רגע וואלט מען געוואר'ט אויף אנ'עקספלאזיע, וואס קען אלץ חרוב מאכען, ס'איז געווען שטיל ווי פאר א שרעקליכען שטורם און אלע האבען זיך געגרייט צו עפיס, אליין נישט וויסענדיג צו וואס, ליאווקע האט דאס אלץ בעמערקט, ער האט געזעהן דאס געפאהר וואס יוערט פאר איהם אלץ נעהנטער און נעהנטער, ער האט אין די גערדאנקען פערשאלטען די מינוט וואס ער איז דא היינט אהערגעקומען, אבער ער האט דאך נישט געהאט קיין עצה, ער האט דאך געמוזט אהערקומען, הגם ער האט געוואוסט, אז היינט וועט דא הערשען אזא שטימונג, ער האט דאן אבער בעפוילען און ער האט געמוזט אהערקומען.

ליאווקע האט ארויסגענומען זיין רעוואלווער־שיסען האט ער אבער אפילו נישט געטראכט, ווייל דאסמאל וואלט זיך דאס זעהר טרויעריג פאר איהם געקענט ענדיגען. דאס איינציגע וואס ער האט געטראכט איז געווען דאס ווי אזוי צו מאכען א טומעל, כדי צו ציהען אויף דער שענק די אויפמערקזאמקייט פון גאס און דאן וואלט זיך די חברה זיכער דערשראקען און די פיינליכע סצענע וואלט איבערגעריסען געווארען.

(פארטזעצונג קומט).

ווער עס איז שולדיג?

די אונארדנונגען אין די קאאפעראטיווע בענק — קאנטראלעס וואס פערהיטען גארנישט — וואסערע עלעמענטען עס זיצען אין די פערוואלטונגען — סקאנדאליעזע לייכטזיניגקייטען

לאדז, קאליש, פיעטריקאוו, אלעקסאנדער, זגערזש... דאס זענען גאר עטליכע שטעט אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע, וואו די פראקוראטור האט געהאט בעשעפטיגונג ביים אויספארשען מיסברויכען אין די יודישע קאאפעראטיווע בענק.

מיר דערמאנען נישט נאך צעהנדליגער בענק אין אנדערע וואיעוואדזטוועס. אט די אלע קאאפעראטיווע בענק, וואו ס'זענען פארגעקומען די געלד-מיסברויכען געהערען צום רעוויזיאנס-פערבאנד און צו דער צענטראלער קאאפעראטיווער באנק; ארבייטען לויט פארשריפטען און אוסטאווען, ווערען כסדר רעווידירט און דאך איז מעגליך, אז אין די יודישע קאאפעראטיווע בענק זאלען יאהרען-לאנג קענען פארקומען מיסברויכען און קיינער זאל דאס נישט בעמערקען.

ווער איז אין דעם שולדיג?

מיט עטליכע טעג צוריק האבען מיר ערשט געהאט א פראצעס פון דירעקטאר פון דער אלט-שטעטישער פאלקס-באנק מילגראם, וועלכער האט פערשווענדעט א גרעסערע סומע געלד פון דער באנק, געלד, וואס איז געווען דער לעצטער זלאטי פון די ארימסטע מענשען, האט פערשווענדעט געלד וואס בעל-מלאכות און קליינע סוחרים האבען דארט אריינגעגעבען אלס פאיען, כדי צו ארגאניזירען פאר זיך א געוויסע זעלבסטהילף.

אויס'ן ראנד פון דעם דאזיגען פראצעס קען מען זיך קלאר מאכען ווער ס'איז שולדיג אין דער דאזיגער לאגע. מיר בעווארענען זיך, אז מיר מיינען נישט דא די קאאפעראטיווע בענק, וועלכע האבען געהאט גרויסע פערלוסטען צוליב דעם אלגעמיינעם קריזיס און צוליב דעם זענען זיי אונטערגעגאנגען. מיר מיינען אבער די צענדליגער בענק, אין וועלכע ס'זענען פארגעקומען געלד-מיסברויכען צום שאדען פון די בענק, איינצעלנע מענשען און פון דער קאאפעראטיווער אידעע אלס אזעלכע.

קודם-כל וועט מען, פערשטעהט זיך, זאגען אז שולדיג זענען די, וואס האבען גענבעט, דאס פערשטעהט זיך. אבער נאך מעהר שולדיג זענען די, וועלכע זענען געווען בערופען נישט צו דערלאזען צו קיין גנבה און דאך זענען די גנבות פארגעקומען. מיר פערשטעהען גוט, אז די קליינע בענקלעך האבען בעזונדערס אין אנהויב נישט געקענט אנגאזשירען קיין פאכמענישער און עהרליכער פערסאנאל, צוליב די קליינע ביודזשעטען. אבער צו דעם זענען אומעטום פערהאן פערוואלטונגען און אויפזיכטס-ראט, וועמען ס'ווערט אנפערטרויט דאס געזעלשאפטליכע געלד. זיי זענען דאך מחויב אכטונג צו געבען דערויף, אז קיין מיסברויכען זאלען נישט מעגליך זיין.

וואס זעהען מירז אין די פערוואלטונגען פון די קאאפעראטיווע בענק האבען זיך אריינגעכאפט דיזעלבע מענשען, וועלכע יאגען זיך נאך בענקלעך אומעטום: אין שטיבעל — ווערען גבאות, אין דער צדקה-חבריה — צו דער שיסעל און אויך אין דער באנק — צו דער קאסע.

מענשען, וועלכע קענען נישט קיין צוויי מאל צוויי ריכטיג איבערעכנען, זענען מיטאמאל געווארען פינאנץ-קענער, האבען דיספאנירט מיט הונדערטער טויזענטער זלאטיס פרעמד געלד. זיי האבען געשריבען טשעקען, איבערווייזונגען, געווארפען אויף רעכטס און לינקס און דערביי זענען זיי נאך געווען גרויסע כלל-טוער און יעדער קליינער סוחר און האנדווערקער, וועלכער האט געדארפט א הלוואה זיך צו ראטעווען — איז געלעגען אין זיין האנד.

די גענעראל-פערזאמלונגען פון אלע קאאפעראטיווע בענק זענען געווען אזוי צוגעשניטען, אזוי פרעפארירט, אז אין דער פערוואלטונג זענען געווארען דווקא די, וועלכע די קאכלעפעל האבען געוואלט און וועלכע זענען פאר דיזעלבע קאכלעפעל געווען בעקאנט. צו אלע אומגליקען אין די קאאפעראטיווע בענק זענען געקומען פון די דאזיגע פערוואלטונגס-מיטגלידער, וועלכע האבען קיין אהנונג נישט געהאט, וואס א קאאפעראטיוו איז און האבען נאך אין זייער לעבען אין קיין בוכהאלטעריע-בוך נישט אריינגעקוקט, נאר זענען דארט געווען, כדי צו רייסען אויף די פלייצעס פון דער געדרוקטער יודישער בעפעלקערונג.

וואס האבען דערצו געטון די אויבערשטע אינסטאנצען? מיר ווילען שוין נישט רעדען וועגען דעם, אז טראץ די אפטע רעוויזיעס איז מילגרוימען מעגליך געווען צו מאכען מיסברויכען אין פערלויף פון צוויי יאהר.

די אויבערשטע אינסטאנצען האבען דערלאזט דערצו, אז מילגרוים זאל זיין גלייכצייטיג פרעזעס פון דער פערוואלטונג און דירעקטאר פון דער באנק, די אויבערשטע אינסטאנצען האבען דערלאזט, אז אין דער פערוואלטונג פון דער באנק זאלען זיך געפונען מענשען, וועלכע האבען די מינדעסטע אהנונג נישט מיט וואס מען עסט אזא מאכל, וואס הייסט קאאפעראטיווע באנק.

די קרעדיט-קאאפעראטיווען טארען נישט אונטערגעהען צוליב דעם. מען מוז געפונען אן עצה צו דער איצטיגער לאגע. מען מוז זוכען א וועג אויף צו דערהאלטען די עקזיסטענץ פון די קאאפעראטיווע בענק.

י. ד.

היינט — פאני רובינא'ס גרויסער קאנצערט

אמאל, אז מען האט געוואלט בעצייכענען אן אונמעגליכע זאך, האט מען געזאגט: „די שוועסטער א חזן און דער ברודער אנ'אם" — א שוועסטער א חזן האט מען געהאלטען פאר אזוי ווייט-לויפיג און אוממעגליך, ווי ווייטלויפיג און אוממעגליך עס איז, אז דער ברודער זאל זיין אנ'אם.

איז געקומען פאני רובינא און וויל אונז בעווייזען, אז, אויב טאקי עס איז אוממעגליך, אז דער מאנספערשוין, דער ברודער זאל קענען זיין אנ'אם, איז אבער נישט אוממעגליך, אז די שוועסטער, די פרוי זאל זיין א חזנ'טע והוא הראה — איהר זעהט דאך: ובניחה יאמר, אלוהי נשמה, קדשינו במצותיך!

אנ'אמת'ע רעוואלוציע, און דערמיט נאך איבערעסאנטער, וואס די רעוואלוציע ווערט געמאכט פון א פרוי און דאס מוזען אלע זעהען, ווייל, וואס די אויגען זעהען נישט, די אויערען הערען נישט — גלויבט דאס הארץ נישט.

זיך אויפגעהאנגען

(2) אין דאָרף גאשין, וולויבער קרייז האט זיך אויפגעהאנגען דער 37-יאהריגער טאמאש פשעניטשקא.

די סיבה פונם זעלבסמארד איז אומבעקאנט.

פון די יודישע טעאטערן

„ווילנער טרופע".

היינט גיהט ווייטער די אויסגעצייכענטע פיעסע פון לייוויק'ן — ארעמע מלוכה.

ס'גרייט זיך א קאמעדיע פון היינטצייטיגען סאוויעטישען לעבען „א מיליאן דאגות" פון וואלענטין קאטאיעוו.

צום קאנצערט פון וועלט-בעריהמטען אבערקאנטאר משה קוסעוויצקי

אין העלענאוו

די לאדזער מנגנים וועלען ווידער האבען די געלעגענהייט צו בעוואונדערען דעם וועלט-בעריהמטען אבערקאנטאר משה קוסעוויצקי, וועלכער טרעט אויף מיט א קאנצערט מארגען אין העלענאוו. ס'איז איבריג צו רעקלאמירען אזא זינגער ווי ס'איז ה' משה קוסעוויצקי. דעריבער איז גאר קיין וואונדער נישט, וואס דער מארגענדיגער קאנצערט האט ארויסגערופען אזא פעראינטערעסירונג אין גאנץ לאדז.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, דעם 23 אויגוסט

11,58 צייט-סיגנאל. 12,10 טעגליכע פרעסע-איבערזיכט. 12,40 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט. 12,45 גראמאפאן-פליטען. 3,40 גראמאפאן-פליטען. 4,35 קאמוניקאט פאר פישער און שיפער. 4,40 רעפעראט. 5,00 פאפולערער קאנצערט. 6,00 רעפעראט. 6.20 לייכטע מוזיק. 7,45 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער, רעפערטואר פון די טעאטערן. 8,00 פאפולערער קאנצערט. 9,20 פרעסע-בעריכט. 9,55 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט פאר לופטפליה-קאמוניקאציע. 10,00 טאנץ-מוזיק. 10,40 ספארט-ידיעות. 10,50 טאנץ-מוזיק.

טאמאשאווער כראניק

שווערער אומגליקס-פאל

נעכטען 4 א זייגער נאכמ. איז אויף כלאבדא גאס געפאהרען א פוהר מיט וואסער-געטראנקען פון דער פירמע „ל. שאמפאנער". הינטער דעם וואגען איז געפאהרען א צווייטע פוהר מיט סאדע-וואסער פון דער קאנקורענץ-פירמע „כאבעסא". ווילענדיג אויסמיידען דעם ערשטען האבען זיך אבער ביידע פוהרען צוזאמענגעשטויסען, די פוהר פון „כאבעסא" האט זיך איבערגעדרעהט און דער פוהרמאן עדווארד געהרינג איז ארונטערגעפאלען אונטער'ן וואגען, וועלכער איז איבער איהם אריבער צובראכענדיג איהם ביידע פיס.

אין א שווערען צושטאנד איז געהרינג אריבערגעפיהרט געווארען אין שטעטישען שפיטאל.

לוסטראציע אין טאבאק-געוועלבער

נעכטען האט געווייזט אין טאמאשאוו דער נאטשעלניק פון „מאנאפאל-אקציז-אמט" אין לאדז ה' מיעלושינסקי, וועלכער האט אדורכגעפיהרט א לוסטראציע איז היגען מאנאפאל-אקציז און אין א רייהע טאבאק-געוועלבער.

עפענטליכע ארבייטען

88 ארבייטער, וועלכע האבען זיך בשעתו אליין געשטעלט צו די עפענטליכע ארבייטער, האבען זיך געשטעלט געווענדעט צום שטאט-פרעזידענט ה' סמולסקי מיט דער ביטע צו בעשעפטיגען אויף די עפענטליכע ארבייטען 400 פערזאן אנשטאט ווי ביז איצט 300 און דערביי פערקלענערן די ארבייטס-טעג אין דער וואך.

דער שטאט-פרעזידענט האט געענטפערט, אז דער ענין קען ערלעדיגט ווערען דורך דער אויפזיכטס-מאכט און ער אליין קען וועגען דעם נישט דעצידירען.

די דעלעגאציע האט דעריבער מודיע געווען אז זי וועט אינטערווענירען אין דער לאדזער וואיעוואדשאפט.

נייע פרייזען אויף געבעקס

די פרייזען-קאמיסיע האט פעסטגעשטעלט די פאלגענדע פרייזען אויף געבעקס: ברויט — 28 גראשען א קילא (ביז איצט 32 גר.), זעמעל 65 גר. א קילא (אהן ענדערונג.)

רויב-אנפאל אדער אוואנטורע?

יאן רודזשינסקי (פיאסקאווא 27) האט מיט א צייט צוריק געבארגט אנדזשעי שווערא 500 זל. נעכטען בעת שווערא האט צוריקגעבראכט דאס געלד, האבען די צוויי חברים „אראפגעכאפט" א פלעשעל י"ש און דערנאך בגלויביג'דיג געגאנגען צו דער באהן-סטאציע. אויפ'ן וועג איז זיי בעגעגענט דער בעקאנטער היגער אוואנטוריסט קאזעראצקי און געזומען דערלאנגען מיט שטעקעס. שווערא איז דערווייל געלאפען נאך פאליציי, רודזשינסקי איז אבער דורך דעם אוואנטוריסט מיט זיינע צוויי „פשיאטשעלעס", וועלכע זענען געקומען צו הילף גוט צושלאגען געווארען בעקומענדיג עטליכע וואונדען אין קאפ און קערפער, פאלגענדיג בעוואוסטלאזן.

ווען פאליציי איז אנגעקומען האט שווערא פעסטגעשטעלט, אז פון די 500 זל. וואס ער האט צום יודישען צוריקגעבראכט פון רודזשינסקי'ן זענען איהם בעת'ן געשלעג אוועקגעקומען 300 זל.

די אויספארשונג וועט פעסטשטעלען, צי דאס איז געווען א רויב-אנפאל, אדער סתם אן אוואנטורע.

„ארדט" אין טאמאשאוו

מארגען מיטוואך ד. 24 ד. ח. 9 א זייגער אין אווענד טרעט אויף אין טעאטער „אדעאן" דער בערימטער לאדזער „ארדט" אין דעם 25-טען יובילעי-פראגראם „שמחות ביי יודען".

דער איצטיגער פראגראם „שמחות ביי יודען" וואס ענטהאלט 12 פולשטענדיג נייע נומערן, האט ארויסגערופען גרויס פעראינטערעסירונג צווישען היגען יודישען טעאטער-פובליקום.

Dr. Wajnberg
ספעציאליסט פון הארץ- און לונגען-קראנקהייטען
ציגעל-גאס 11, טעל. 126-02
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אווענד.

רעוויו-טעאטער
„GONG"
אין גארטען „SCALA"
17 שרודמיעסקא 17

אזעלכעס איז נאך נישט געווען! דאס מוזט איהר זעהן! היינט, דינסטאג, דעם 23-טען אויגוסט ד. י.
גרויסע יובילעי-פרעמיערע א. נ.
„ארא‌בישע אוואנטורעס" אדער (אויבזערע אין עגיפטען)
נישט קוקענדיג אויף די גרויסע קאסטען פון דער אויביגער רעוויו זענען די פרייזען נישט געהעכערט. אנהויב פון די פארשט. 8 און 10 אווענד. שבת און זונטאג 6–8, 8 און 10 אוו. כדי צו פערמיידען א געדראנג ביי דער קאסע. ווערט געבעטען צו קומען אויף די פריהערדיגע סעאנסען. רעזשי: Wł. Sadowski דעקאר.: Wł. Nowakowski

Dr. med REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 20193
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג
קינדערלאזיגקייט און סעקסועלע בעראטונגען
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 5 — 8 אווענד,
זונטאג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאג.

Z prawami gimnazjów państwowych
GIMNAZJUM ŻEŃSKIE
Eug. Jaszuńskiej-Zeligmanowej
ul. Południowa 18, tel. 168-82
איינשרייבונגען פון נייע שילערינס אין אלע קלאסען נעהמט אן דער סעקרעטאריאט טעגליך פון 11–1 און פון 5–7 אווענד.
ביים גימנאזיום א פארשולע „Dom milusińskich" פאר קינדער פון 4 יאהר אן
DYREKCJA.
6667

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף
טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן ביז 10 פריה און פון 4—8 אווענד, פאר פרויען פון 4—5 נאכם. אין א ספעציעלען ווארטע-זאל.

Dr. med. W. Eychner
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4
(נעבען קינא „משארי") טעל. 72-134
נעהמט אן פון 2 1/2 – 4 און פון 7 – 8 אווענד

Dr. med. Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 21-245
נעמט אן פון 9 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5–9 אווענד. זונטאג פון 10–1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע – לעמשניצע - פרייזען.

צאהן-ארצט
St. Gelberg
זאוואדזקא 14, טעל. 108-33
צוריקגעקעהרט

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארם.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

Dr. med. H. LUBICZ
ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טעל. 32-141
צוריקגעקעהרט.
נעמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אווענד. זונטאג פון 9–11 מיטאג. 6834

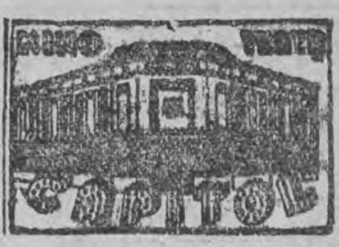

„צוריק צום לעבען“

היינט גרויסע פרעמיערע!
דער גרויסער סענטימענטאלער ליבעס-פילם פון „Fox“ רעזשי פון בעקאנטען Faoul Walsh אונטער׳ן נאמען:

— אין די הויפט ראָלן: JANETTE GAYNOR, CHARLES FARRELL | אויסער׳ן פראגראם: קלאנג-צוגאבען — און לאנד-אקטואליטעטען —

אנהויב אין גצוו. טעג 5 נאכמיטאג, שבת און זונטאג — 2 א זייגער בייטאג. הנחה-בילעטען גילטיג אהן בעגרענצונגען. דער זאל איז ווענטילירט און געקיהלט

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס איז גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאפ און עס פאלט אריין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנת דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל געזענע די באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראקטיקן מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דעמשטן פראפעסאר

דאקטאר פראפעסאר בעוויזענען זיכער דעם שוואכסטען און געפעהר. ליכטען ברוך. אויך פאר הויקערס, לייזונגען מיט דייל-נארסטען און אפא-ראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פיס. ספעציעלע איינלאגען אין די שיך קינסטליכע גוטע פיס, אין הענד, גוטע וואקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומבע-דינגט נויטיג. די פלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד״ר באראנטש, פראפ. ד״ר י. מאריש-לער, פראפ. ד״ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר געהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק פאר דעם חייל-ארטאפעד. שון גארטקא, וואס עס האט פערלענט מיין 18-יעהריגער טאכטער דער ה׳ ד״ר. י. ראפאפארט אין לאדז, וואלמשאנסקא 10 מיין טאכטער איז געווען קראנק אויף פערקרימונג פון קריין-ביין.
פישעל ווילדמאן.

אבערקאנטאר פאר דער גרויסער סינאגאגע אין לאדז

ווערט צוליב דעם טיפען אלטער און שוואכען געזונדצושטאנד פון יעצטיגען לאנגיעהריגען איבערקאנטאר, פער זאפארט געזוכט. נור ערשטקלאסיגע חזנים קענען זיך שרייבן מיט אויספיהרליכע אפערטען מעלדען אויפ׳ן אדרעס:
Komitet Synagogi Łódź, Al. Kościuszki 2. 4991

SZKOŁA PRZEMYSŁOWA

Towarzystwa Szerzenia Oświaty i Wiedzy Technicznej wśród Żydów w Łodzi
Pomorska 46/48, tel. 163-80
אפטיילונגען: מעכאנישער, עלעקטראטעכנישער און וועבערי.
אנמעלדונגען פון קאנדידאטען אויפ׳ן ערשטען קורס נעהמט אן די קאנצעלאריע פון דער שולע יעדען טאג פון 10 פריה ביז 2 נאכמ. 4997

Doktór Łagunowski

Piotrkowska 70
i róg Traugutta
Tel. 181-83.
choróby skórne, weneryczne i moczopłciowe
(Naświetlania promieniami Roentgena.
Przyjmuje od 8[30] do 9½ rano, od 1-ej do 2[30] pp od 6 do 8[30] w., w nied. zielę i święta od 9 do 11[30] rano.

יעדער איינציגער מעבעל

האט זיך אי-בערצייגט, אז פאר דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או״וו צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווילצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

רעכער

אויף דער מאשין ווערען אויסגענייט
שרודמיעסקא 8.

„SANATO“

בירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג

ד״ר מעד. ש. איינער, ד״ר מעד. י. בוים, ד״ר מע רוימלער-קוריאנסקא ד״ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אופזיכט איבערן קינד ד״ר מעד. י. פאלאקאוו
כירורגישע אבטיילונגען ד״ר מעד. מ. קאנטאר.

ר״עטשניצע

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
17 זגיערזשער 17,
טעלעפאן 116-33
ס׳נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטען.
ד״ר גאלדשטיין-פאלאק, ד״ר יוסטמאן, ד״ר מ. קאנטאר, ד״ר ציענע, ד״ר ראקאווסקי. ד״ר ראזענצווייג, ד״ר רוזשאנער, ד״ר ווייגבערג, ד״ר סטופעל, צאהן-ארצט גראדזיענטשיק-קראשיאווא
ווי אויך וויזיטען אין שטאט.
רענטגען-בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, און ערצטליכע אנאליזען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועו-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט ראסמעטיק.
— — פעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען.
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען
וויזיט 3 זל.

Zapisy do wszystkich klas

pierwszej w Łodzi wzorowej
7 kl. koedukacyjnej prywatnej Szkoły Powszechnej
(prowadzonej metodą szkoły pracy) oraz do powstającego
Gimnazjum Męskiego Humanistycznego
Zenona Poznera
przyjmuje kancelarja przy ul. ZAWADZKIEJ 1, III p. tel. 237-27
Czesne w szkole powszechnej od 20 zł. miesięcnie
„ w gimnazjum „ 40 zł. (IV Kl.)
Do przedszkola przyjmuje się dzieci od 4 lat. 9664
Dzieci urzędników komunalnych i państwowych korzystają z zniżki.

בילינער ווי איבעראל

אויפ׳ן זומער-סעזאן פעלד-בעטלעך פון אייגענער אויסאר-ביימונג. לעזשאקעס, האמאקעס קינדער-בענקעלעך, אייזערנע צו-לייג-בעטלעך, מאטראצען. ספארט-וועגעלעך צו פאבריקס - פרייזען עמפפעהלט
KRAJOWA CENTRALA ŁOZEK
66 Piotrkowska 66
פאדערט איבעראל די בעוואוסטע פעלד-בעטען מיט דער פירמע „CENTRA“
בעמ.: כ׳בארג אויס בעטלעך אויף זומער-וואינונגען.

Dr. med. M. TAUBENHAUS

פרויען- און אקושעריע-קראנקהייטען
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעהמט אן פון 1—3 און פון 5—8 אוו.

חדר „תורה ודת“

עם גן-ילדים

פל. וואלבאשטשי (נייע שטאט) 6
מאכט בעקאנט דאס נאך א גרינדליכען רעמאנט ווערט דאס חדר צום נייעם שול-יאהר פולשטענדיג רעארגאניזירט און פערפולקאמט אויף אלע געביטען פון למודי קודש און למודי חול.
איינשרייבונגען פון נייע תלמידים אויפ׳ן קומענדיגען שול-יאהר 1932/33 אין אלע מחלקות ווי אויך אין גן-ילדים (פרעבעל-שול) קומען פאר יעדען טאג פון 9—1 בייטאג.
עלטערן! פערשרייבט אייערע קינדער אין חדר „תורה ודת“, וואו סווערט געלייגט גרויס אכט אויף דער ערציהונג און דרך-ארץ׳דיגע אויפפיהרונג און ס׳ווערט געלערנט דורך מלמדים ספעציאליסטען תורה ודרך ארץ און אלעס, וואס א יודיש קינד דארף צו וויסען!
קינדער פון 4 ביז 8 יאהר ווערען אהיימ-געפיהרט דורך א ספעציעלען מענש.
צוליב׳ן קריזיס — הנחה-פרייזען.

אלע דארפען וויסען

אז די פירמע
פערדער זגערזשער 7
לוטאמירסקא 2 און זגערזשער 20
איז די איינציגע קועלע, וואו מען קריגט אמביליגסטען צו קויפען
דאמען- און מענער-היטען
פון די נייעסטע פאסאנען און מאדערנסטע קאלירען, און גלייכצייטיג ווערט אנגענומען צו איבערפאסאנירען מענער- און דאמען-היטען פון גאר אלט אויף גאנצליך ניי און אלעס צו ביליגע פרייזען און רעעלע בעהאנדלונג.
געדענקט די אדרעסען!

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואהל

שפאצירוואגענס
אייזען - ניסעל-בעטען
מאטראצען
„Patent“ ספרענזינאווע
ווישמאטשקעס אמעריקאנער
צו בעקומען אין פאבריקס-לאגער
„DOBROPOL“, Łódź
Piotrkowska 73 (אין הויף)

ווערקשטעל פון שירמס

און שפאציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים,
לאדז, נארוטאוויטשא 19
עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקנס צו האנקורענץ-פרייזען.
נעמט אן אלערליי רעפעראטורן פון שירמס און שטעקנס

„PRACA“

געזעלש. צו פערשפרייטען פאך-ארבייט צווישען יודישע פרויען
וואולטשאנסקא 21, טעל. 167-15
ס׳ווערען אנגענומען איינשרייבונגען פון שיקערינס אויף פאלג. אפטיילונגען: 1) גארסעטען-פאך, 2) דאמען-שניידעריי, 3) האנד-שטיקעריי, 4) היטען-פוצערינס, 5) וועש-נייהערינס, 6) אנדולאציעס און 7) מאניקור. 4641
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג פון 9—1 און 3—6

צו די ה׳ה גנבים!

אויף פאבריקס-באהן האט מען מיר ארויסגענומען א פארטפעל מיט געלד, פאפירען און וועקסלען מיט א קינדער-פאטאגראפיע. כ׳בעט זעהר זיך דאס געלד צו פערהאלטען און די פאפירען און וועקסלען מיר אפצוגעבען. ז. פרידמאן, יוליוש-גאס 2 אדער ג. קאן, פושעיאזר 29. די וועקסלען זענען אונגילטיג גע-מאכט און האבען פאר קיינעם קיין ווערט נישט. 4990

קליינע אנאנסען

1 זלאטי
פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

לאקאלען

זאפארט צו פערמיטען 2 צימער און קיך מיט בעקוועהמליכט, 1-טער שטאק מיט באלקאן. זאווארזקא 23, וואוינונג 31. 4992

פערשידענעס

א רייפערקע, וועלכע שטעלט צו דינסטען, וואוינט 11. ליסטאפאד 75, רעכטע אפיצינע, ערשטער שטאק, וו. 28. 4993

ברוגע פאסטענס

א קוואליפיצירטער ארבייטער צו קעמניצער רונד-זשאקארד- ווי אויך א לערן-יונגעל צו רענדער-מאשינדלעך קענען זיך מעלדען זאפארט ביי מ. פרענקעל, פולנאצנא 27. 5006

א קוואליפיצירטער שטריקער ווערט געזוכט. נאוואמיעסקא 6, פראנט, 4 שטאק, וו. 7. 5003

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו״ט—24 גר. אין דער ווייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ —60 „ „ „ „ 4 „
נאכ׳ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ —18 „ „ „ „ 8 „
אויסער דער שטארט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאוס

פאר׳ן אינהאלט און טער מין פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman